

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Godina XVII 2010.
ЈАНУАРИ – ФЕВРУАРИ
СИЈЕЌАНЈ – ВЕЛЈАЌА
ЦЕНА 5 КН

БРОЈ

63

ISSN 1333-7769

**KOD
PREHLADE
I GRIPE**

CAFFETIN COLD

Djeluje bez pogovora,
brzo i efikasno!

- ✓ SADRŽAVA VITAMIN C
- ✓ SMANJUJE BOL
- ✓ SNIŽAVA POVIŠENU TJELESNU TEMPERATURU
- ✓ SMANJUJE ZAČEPLJENOST NOSA
- ✓ SPREČAVA NADRAŽAJNI KAŠALJ

caffetin[®] COLD[®]

ALKALOID

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Заменик на главната и одговорна уредничка:

ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петриќ

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојаџиски

Јагода Цветичанин

Горан Калоџера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб

Јулијана Младеновска Тешија - Осиек

Ратко Димовски - Пула

Владо Настески - Риека

Еми Лонгин - Задар

Милена Георгиевска - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Венец од златни дабови листови на

Македонските кралеви IV-II век п.н.е.

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потпис на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Драги пријатели, познати и непознати!

Поради неопходна потреба за помош од хуманите луѓе со добра волја, Ви се обраќаме со надеж дека ќе помогнете со донирање финансиски средства потребни за нашиот син. И мала помош во овие тешки моменти за нас ќе има голема корист.

На 19-месечниот Јане Велковски дијагностицирана му е болеста SMA-СПИНАЛНА МУСКУЛНА АТРОФИЈА, која се нарекува светски "генетски убиец број 1" и се јавува во првата година од животот на детето. Поради тоа, овие деца не можат да проодат и целиот живот остануваат во инвалидска количка, со опасност од развивање на пнеумонија и други проблеми со дишењето... Болеста е дегенеративна, па како што Јане расте, така неговата здравствена ситуација може да биде загрознена.

За да може да се спречи лошиот развој на болеста бараме помош од луѓе со добра волја, со чии средства може на Јане да му се овозможи да отпатува во Германија на третман со матични станици, за што се потребни 10.000 евра.

Ако сакате да му помогнете на малиот Јане, донирајте ги Вашите средства на посочените девизни сметки.

Однапред благодарни родителите Деница и Ѓорѓи Велковски

Dragi prijatelji, znani i neznani!

Zbog neophodne potrebe za pomoć humanih ljudi dobre volje, obraćamo Vam se s nadom da ćete nam izaći u susret s finansijskim sredstvima za našega sina. I najmanja pomoć u ovim teškim trenucima za nas će imati veliko značenje.

Malom 19-mjesečnom Janetu Velkovskom je dijagnosticirana bolest SMA-SPINALNA MIŠIČNA ATROFIJA koja se naziva "genetskim ubojicom djece broj 1" u svijetu i javlja se najčešće u prvoj godini života. Djeca sa SMA-om imaju nedostatak proteina koji hrani grupu mišića koji su odgovorni za motoriku i kretanje. Zbog toga ova djeca vrlo često ne mogu prohodati i ostaju cijeli život u kolicima s opasnošću od razvijanja pneumonija i drugih problema sa disanjem što je glavna opasnost po njihov život. Bolest je degenerativna, pa kako Jane raste, tako se situacija može pogoršati.

Da bismo spriječili loš razvoj bolesti tražimo pomoć ljudi dobre volje kako bi pomogli Janetu da otputuje u Njemačku na tretman s matičnim stanicama, za što su potrebna sredstva u iznosu od 10.000 Eura.

Ukoliko ste u mogućnosti i najmanje da nam pomognete, možete donirati sredstva na devizni račun Komercijalne Banke:

Name and Surname: Jane Velkovski

Address: Bul. ASNOM br. 70/1-1 Skopje RM

Acc. No.: 0230105101347

IBAN : MK07300301051013451

Banka korisnika/ Beneficiary's Bank: Komercijalna Banka AD Skopje

Adresa: Kej Dimitar Vlahov, Br. 4, 1000, Skopje, Macedonia

BIC/SWIFT CODE: KOBSMK2X

Za Hrvatsku korespondentna banka/ Correspondent Bank:

EUR

Privredna Banka

Zagreb DD, Zagreb PBZGHR2X

Acc.No.: 709200-978-927561

USD

Privredna Banka

Zagreb DD, Zagreb PBZGHR2X

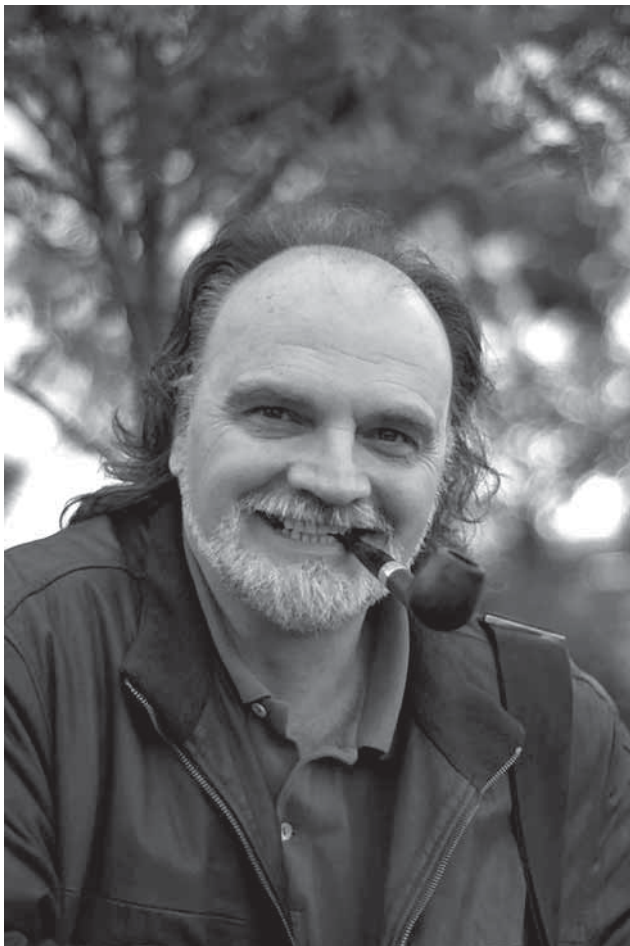
Acc.No.: 709200-840-927561

Za ostale zemlje dovoljne su gorenavedene informacije sa IBAN i SWIFT kodom.

Unaprijed zahvalni,
Denica i Đorđi Velkovski

ГОРАН КАЛОЃЕРА ПОЧЕСЕН КОНЗУЛ

Д-р Калоџера е избран за почесен конзул на Република Македонија во Република Хрватска, со седиште во Ријека. Основач на Лекторатот по македонски јазик на Филолошкиот факултет во Ријека говори за ова негово високо признание

Što za Vas znači ova diplomatska titula?

U svakom slučaju počast i priznanje koje mi poklanja Vlada Republike Makedonije u obnašanju poslova počasnog konzula Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u Rijeci. Ona je ujedno i dodatno obveza da svoje znanje, energiju i sposobnost uložim u neke nove aspekte proširivanja inače odličnih odnosa između Republike Makedonije i Republike Hrvatske.

Objasnite nam što su opis, popis obveza i zaduženja počasnog konzula?

Teško da Vam na to pitanje sada mogu sa sigurnošću odgovoriti. Kao što Vam je poznato Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici od 12. veljače prihvatila

prijedlog moga imenovanja za počasnog konzula. Dakle, s tim datumom ja imam sva prava i obveze kao konzul Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj. Očekujem da će me po pitanju mojih obaveza, prava i zaduženja “podučiti” veleposlanik Markovski, koji je diplomat od karijere i iskusan diplomat. No, s obzirom da grad Rijeka ima nekoliko konzula uglavnom mi je jasna moja zadaća. Raditi na promicanju svih vrednota makedonskog naroda u Republici Hrvatskoj, promovirati njene uspjehe, tumačiti njenu politiku, povezivati gospodarstvenike obaju zemalja, prezentirati njenu kulturu, književnost, umjetnost općenito i naravno braniti njene interese. Mislim da se neću baviti operativnim dijelom poslova, za to postoji veleposlanstvo, ali da će vrlo usko surađivati s Veleposlanstvom i veleposlanikom to je sasvim jasno.

Kako je u Rijeci primljeno Vaše imenovanje za počasnog konzula?

Usudio bih se reći kao nešto očekivano. Mnogi moji sugrađani vidjeli su mene prije par godina i kao veleposlanika u Makedoniji, no tome je prethodio poziv akademika Rukavine da mu budem prorektor Sveučilišta, što sam eto ostao i u mandatu novog rektora. Inače, najava u Novom listu da sam postao konzulom dočekana je od mojih sugrađana, prijatelja i kolega sa odobravanjem. Primio sam i čestitke gradonačelnika Obersnela kao i župana Komadine, a bilo je i mnogo čestitki ljudi izvan Rijeke. Moji Makedonci u “Ilindenu” koji su i potakli ovu inicijativu s gospodinom Hristodulovim na čelu mislim da su najzadovoljniji.

Bivši ste predavač kolegija Makedonski jezik i Makedonska književnost na nekadašnjem Pedagoškom fakultetu. Pred godinu dana osnovan je lektorat makedonskog jezika fakulteta na Filozofskom

fakultetu. Kako ste kao osnivač Lektorata zadovoljni njegovim radom?

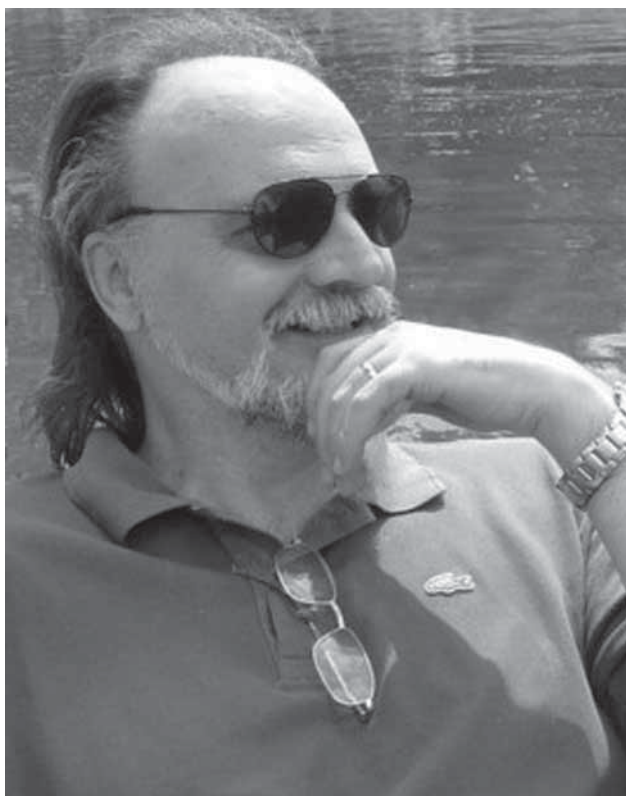
Prezadovoljan. Na Filozofskom fakultetu na Lektoratu se predaju kolegij Makedonski jezik, Makedonska književnost i Makedonska kultura i civilizacija. Ukoliko u nepune dvije godine imate oko trista polaznika lektorata onda morate biti zadovoljni interesom naših studenata za makedonističke kolegije. U tome naravno veliku ulogu ima gostujući lektor i profesor skopskog sveučilišta dr. Vasil Tocinovski, kojem će se, nadam se, zbog njegovog izvrsnog rada na Lektoratu sa studentima i produžiti mandat. To je uostalom i naša sugestija makedonskoj strani koju će, nadam se, uvažiti.

Autor ste oko dvadesetak knjiga i preko stotinu znanstvenih i esejičkih radova. Pišete li nešto sada?

Ja uvijek nešto pišem a da li ću to i objaviti odlučim kada vidim gotov tekst. Sada sam znate u nekim zrelim godinama istraživača i profesora tako da moji tekstovi moraju predstavljati određene novine u mojoj struci. Ukoliko nisu takvi, bolje da ostanu u ladici. Preda mnom je jedna knjiga o Korčuli, odnosno njenom književnom stvaralaštvu u dvadesetom stoljeću, koju ću raditi s nekoliko kolega koji su na tom projektu, dr. Danijelom Bačić Karković, dr. Živanom Filippijem i mojim asistentom Dejanom Durićem. Od makedonističkih tekstova imam dva, koja su netom objavljena u makedonskim zbornicima. Pritom treba uzeti u obzir da su sam zaokupljen s dvije funkcije, prorektora Sveučilišta u Rijeci i konzula a koliko stignem održavam i predavanja na Filozofskom fakultetu. To ukazuje na činjenicu da neću biti više produktivan kao prije, orijentirat ću se uglavnom na jake znanstvene simpozije i gostujuća predavanja.

Član ste i Redakcijskog odbora našeg "Makedonskog glasa". Kako ste zadovoljni njegovim sadržajem i tekstovima koji se mogu pročitati na njegovim stranicama?

Izuzetno sam zadovoljan. Mislim da koncepcijski i sadržajno časopis udovo-

ljava zahtjevima, interesima i promociji Makedonaca u Republici Hrvatskoj. Redovito ga čitam, jer je i vrlo informativan, tako da s moje strane imate samo komplimente i želju da tako kvalitetno i nastavite s radom.

Gospodine Konzule: Je li ova titula Vaš novi predizvik?

Ukoliko ovu lijepu staru makedonsku riječ predizvik, koja je mnogoznačna, svedem na termin izazov, onda odgovaram potvrdno. Posao konzula doživljam kao počast, ali i kao obavezu s velikom odgovornošću. Ja sam i dosada u proteklih tridesetak godina, precizno od 1981. godine kada započinjem s poslom predavača makedonistike na riječkom sveučilištu započeo svoju karijeru promotora Makedonije u Hrvatskoj. Taj sam posao do sada radio korektno i aktivno, što je Makedonija valorizirala s nizom priznanja uključujući i ono najveće odličje, Medalju zasluga za Makedoniju. Vjerujem da će me zdravlje poslužiti da i na ovoj diplomatskoj razini svog angažmana dadem svoj puni doprinos.

Марина Апостоловска – Бујаклија

СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗАЕДНИЦАТА

Заргеб: На 20 март 2010 година членовите на Управниот одбор на Заедницата на Македонците во РХ ја одржаа својата 6. седница во полн состав. Седницата ја водеше претседателот на УО на Заедницата, Ангел Митревски и по усвоениот дневен ред се расправаше за тековните теми од кои најактуелна беше Одлуката на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, донесена на 17 март годинава, за доделување на финансиски средства од Државниот буџет на Хрватска. Според таа Одлука на Заедницата и друштвата се доделени вкупно 785.000 куни за реализација на програмите во 2010 година, што е за околу 3,5 % помалку во однос на ребалансираните средства од минатата година. Поради глобалната кризна ситуација, уште еднаш се апелираше на штедење и рационално и економично користење на доделените наменски средства.

Информаторите беа подготвени и предадени од страна на друштвата и Заедницата, а годишното "Izvešće o ostvarivanju programa i utrošku sredstava Zajednice za razdoblje od 01.01.-31.12.2009. godine" за Советот за национални малцинства на РХ, како и Записникот за спроведената инвентура на имотната состојба на Заедницата за 2009 година беа усвоени од членовите на УО.

Е. П.

Под разно, претседателката нагласи дека УО на МКД "Билјана", на својот состанок кој е одржан неколку дена пред Собранието, даде предлог: на членовите Александар Матијановски и Ристо Георгиев, како најстари членови на Друштвото, да им се даде статус "Почесен член". Овој предлог доби мнозинство гласови и предизвика аплауз.

Одлуката на УО на Друштвото, во консултација со секретарот Михаило Кузевски, а ставена на предлог, беше прифатена да на местото на М. Кузевски, секретар на Друштвото биде Еми Лонгин. Образложението беше што М. Кузевски вршејќи ја својата приватна работа, не е повеќе во можност целосно да се посвети на задачите на Друштвото, па одлуката беше едногласно прифатена.

На ова Собрание како гостин присуствуваше претседателот на месниот одбор "Вишњик", Желко Иванчевиќ, во кој дел на градот и ние сме активни. Овој млад човек има многу добри идеи за соработка на друштвата во овој дел на Задар.

Претседателката М. Мајиќ првенствено им се заблагодари на членките, бидејќи не се штедат за било која средба, а особено за подготвување колачи и домашни пити што се секогаш на нашата маса кога организираме некои манифестации, па ги замоли членовите да даваат свои забелешки за работата на "Билјана", затоа што секоја критика исто како и секоја пофалба, дава уште повеќе елан за работа.

Е. Лонгин

ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МКД "БИЛЈАНА"

Задар: На 10 март годинава МКД "Билјана" го одржа своето редовно годишно Собрание. По утврдувањето на кворумот и читањето на дневниот ред, кој сите го прифатија, Собранието почна со својата работа.

На почетокот претседателката Мирјана Мајиќ го изнесе извештајот за работата на Друштвото, а потоа и финансискиот извештај за 2009 година. Во врска со извештајот за остварените програми сите едногласно се сложија дека е направено многу, со оглед на тоа со колку средства располагаме. Извештајот од Надзорната комисија исто така беше едногласно прифатен и усвоен.

Планот и програмите за работата во 2010 ги презентираше претседателката Мајиќ, при што нагласи дека од Советот сè уште не е одлучено кои програми ќе бидат одобрени, па во оваа рецесија не може да очекуваме многу и треба да бидеме благодарни на сите средства што ќе се добијат. Потоа, Планот и програмата беа едногласно усвоени.

XV ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МКД „КОЧО РАЦИН“

Пула: Петнаесетото изборно Собрание на МКД „Кочо Рацин“ беше одржано на 27 февруари 2010 година, кое како по присуството, така и според нивната ангажираност ги доби сите атрибути на јубилејно собирање. По интонирањето на химните на Р. Хрватска и Р. Македонија, уследи поздравниот говор на досегашниот претседател Зоран Петровски, кој отворајќи го Собранието ги поздрави присутните гости, поканетите, членовите и пријателите на Друштвото. Потоа, беа избрани работните тела и усвоен дневниот ред, а претседателот на работното претседателство, Кирил Талески, укажа за потреба на статутарни измени за да би се остварил уште поголем квалитет во работата.

По усвојувањето на новите статутарни норми, се мина на усвојувањето на кандидатските листи за управните органи на Друштвото. За Управниот одбор беа предложени Тодор Брдарски, Добре Грнчароски, Билјана Мијатовиќ, Зоран Петровски, Веселинка Прелогова, Трајко Стојковски и

Кирил Талески. За Надзорниот одбор се избрани Мимоза Димовска, Дане Спасевски и Славана Тасевска, а за Судот на честа Стојче Дрндаловски, Живко Павловски и Марика Златкова.

Според обичаите, Извештајот за работата и активностите во изминатиот период според мене беше изнесен во куса форма, при што не беа насочени основните насоки на дејствувањето на Друштвото и не беа назначени многу значајни резултати. Меѓу нив не беа споменати: традиционалната смотра на културата „Денови на македонската култура во Пула и Истра“ која се одржа на 20.03.2009 и предавањето за значењето на македонскиот јазик и промоцијата на книгата „Мозаик на опстојноста“, на лектор по македонски јазик и редовен професор на Одделот за кroatистика на Универзитетот во Ријека, проф. д-р Васил Тоциновски; одбележувањето на 24 мај и Денот на Св. Кирил и Методиј со заеднички традиционален излет со МКД „Илинден“ од Ријека до „Алејата на Плагољашите“ во Роч и Хум; многуте културни размени со другите македонски друштва во РХ... Можеби ќе личи мегаломански, но од некаде се почнува, колку и да е голем „залакот“. Еден период се работеше на враќањето на земените носии од Друштвото, при што имавме голема соработка и разбирање на сите членови, а по враќањето, инвентарот ќе се подготви со хемиско чистење, обележување, презадожување, за следните настани на фолклорниот ансамбл.

Тоа беа акценти од дискусијата, но поради објективност, иако се беше извонредно подготвено и изведено од сите актери на ова Собрание, на крајот за претседател е избран Тодор Брдарски. Интенција на сите присутни беше да се зајакне работата на секциите, како и културно-уметничката продукција и промотивната дејност, со натамошна безрезервна афирмација во татковината и овде во Истра, каде живееме и дејствуваме.

Р. Димовски

Д-Р КАЛОЃЕРА ЗА ДИМИТАР МИЛАДИНОВ

Проф. д-р Горан Колоѓера е познат и почитуван македонист во Хрватска, особено како творец во истражувачката книжевна вистина за Македонија. Во изминативе десетина години тој пишуваше за историја и просветителството на Македонија. Секое негово слово за нас, тукашните Македонци, е нова вистина, за што говори интересот за предавањето што се одржа на 16 февруари оваа година во просториите на Македонското национално малцинство во Ријека на тема: „Димитар Миладинов – таткото на македонското просветителство“.

Говорејќи за ликот и делото на Димитар Миладинов, тој рече: „Роден е 1810 во с. Магарево, Битољско, потекнува од грнчарско семејство, па од раното детство го почнува своето образование: најнапред во манастирот Св. Наум работи како слуга; потоа е ученик во охридското училиште; продолжува во Јанинската гимназија во Грција каде стекнува звање учител. Димитар Миладинов веќе во 1840 година е учен човек. Покрај грчкиот учи италијански јазик, а заинтересиран е и за други научни дисциплини. Како учител работи во Струга, Охрид, Прилеп, Кукуш и Магарево. Пресвртница во неговиот живот е средбата со рускиот славист Владимир Иванович - Григорович, доцентот на Универзитетот во Казан. Ова средба со Григорович на Димитар ќе му претстави посебна цел во неговиот живот, во стручно-научниот интерес и во работата. Кај Димитар Миладинов се формира национално чувство за македонската нација. Системно почнува да собира национално богатство, контактира со неговите ученици: Рајко Жинзифов, Григор Прличев, Партенија Зографски, Кузман Шапкаров, Марко Цепенков и други. Но, во педесетте години на 19. век, поради националните идеи во поширока смисла е во судир со грчкиот национализам, кој му оневозможува било какво ширење на македонската култура. Едно време живее со брат му Константин доста осамено, па кога почувствувал дека ќе биде во немилост со битолските гркомани одредено време заминува во странство – кон крајот на 1855 г. за Србија, а потоа во Босна и Херцеговина и Војводина. Ги посетува Мостар, Сараево, Сремски Карловац и Белград.“

Следеа неколку мисли на професорот за патешествијата на Константин, на кого му се остварила идејата да отпатува на студии во Русија. Така, преку Одеса доаѓа во Москва. Во исто време, со студирањето го спрема Зборникот за печатење, за кого Димитар му праќа нови собрани песни. Во желбата за печатење на Зборникот, ги нуди песните на многу издавачи, им го покажува на многу експерти, но во Русија не наоѓа интерес за печатење, па така без средства и можност за живот и студирање, на наговор од Димитар, се враќа кон Струга. Но, времето го искористил и за поетско творење. Напишал неколку песни, меѓу кои и „Тга за југ“ која беше и остана најдобро книжевно-естетска реалност во македонската литература во 19. век. Константин преку Виена доаѓа во Загреб. Се сретнува со бискупот Јосип Штросмаер, со кого во мај 1861 година заедно доаѓа во Гаково. Во Гаково конечно завршува со подготовка на Зборникот и во Загреб го печати со бискуповата помош, со што му се остварува животниот сон.

Во меѓувреме, брат му Димитар е уапсен во Солун и сместен во Цариградските зајдани. Константин не знаејќи за тоа, се враќа во Струга и дознава за братовата судбина. На 29 јуни 1961 г. доаѓа во Цариград да го ослободи Димитар, но обвинет е и после 5-6 дена уапсен. Покрената е дипломатска кампања за ослободување, во која се вклучува меѓу другите и бискупот Штросмаер, но обвиненијата за шпионската дејност во корист на Русија не дадоа позитивен ефект. Тешко заболените браќа умираат: Константин во полициската болница во Цариград на 18 јануари 1962, а четири дена потоа (веројатно во затворот) и Димитар. Без оглед на таквиот животен крај на Миладиновци, нивните дела се едни од македонските светелници на 19. век, што не е згаснат до денешен ден.

На ова исклучително предавање со песните на Константин „Тга за југ“ и „На чужина“ придонесоа рецитаторките Ивона Дуноски на македонски, а на чакавски дијалект проф. Ненси Чаргоња-Кошута. Песната „Голапче“ ја рецитираше на италијански Гакомо Скотти, а на македонски јазик проф. Васил Тоциновски.

В. Натески

СРЕДБА СО ПРОСВЕТНИ РАКОВОДИТЕЛИ ОД МАКЕДОНИЈА

Загреб: На 28 јануари 2010 година Заедницата на Македонците во Република Хрватска беше домаќин по повод пријателската средба со делегацијата на раководни лица на образовни институции, средни училишта и ученички домови од Република Македонија кои беа во повеќедневна посета на Република Хрватска, а со цел за подобра соработка и размена на искуства во рамките на просветната дејност со хрватските колеги од Загреб, Задар, Сплит и Дубровник. Гостите, меѓу кои беа советникот за земјоделско-ветеринарна струка од Центарот за стручно образование и обука во Скопје, Бранко Алексовски, директорот на СОУ Гимназија “Добри Даскалов” од Кавадарци, Невенка Поп-Ангелова и директорот на ДСУ за рехабилитација и образование “Св. Наум Охридски” од Скопје, Стојче Андев, ја посетија Заедницата заедно со советникот при Амбасадата на РМ во РХ, Данчо Петровски, а ги пречекаа потпретседателот и секретарот на Заедницата, Никола Гроздановски и Елизабета Петровска и потпретседателот и секретарот на МКД “Охридски бисер”, Орце Ламбевски и Виолета Штерјова.

На средбата се отворија многу актуелни теми за разговор од областа на образованието и науката и се изразија желби за подобрување на контактите и интензивирање на соработката на двете држави на тоа поле. Се водеа разговори за приоритетот и важноста на одржувањето на дополнителната настава по македонски јазик за деца и возрасни во Хрватска како и воопшто за активностите во сферата на образовниот и културниот живот на Македонците во Хрватска. Средбата заврши со релаксирано и срдечно дружење,

а домаќините пријатно ги изненадија гостите подарувајќи им по неколку книги издадени од Заедницата и се разбира, примероци на списанието “Македонски глас”.

Е. П.

МАКЕДОНСКИТЕ ПРОСВЕТНИ РАКОВОДИТЕЛИ ГО ПОСЕТИЈА И ЗАДАР

Задар: На 29 јануари годинава во Задар присуствуваше делегација на директорите од средните училишта на Македонија, кои дојдоа во Р. Хрватска на иницијатива на македонската асоцијација “Лидера” од Македонија. По пријатните дружења и посетите на училиштата со нивните колеги од РХ, престојуваша и во Кореница, каде се задржаа во “Детскиот дом”. Патем ги посетија и Плаитвичките езера.

Во Задар ги дочекаа колегите од средните училишта во градот, на чело со управникот на Поморското училиште, Светко Перковиќ, кој им беше домаќин. На дочекот беа присутни и претставници од МКД “Билјана” од Задар, претседателката Мирјана Мајиќ, секретарот Михаило Кузевски и дописничката на “Македонски глас”, Еми Лонгин, кои македонските гости ги поведоа во кусо запознавање на овој прекрасен древен град. За жал, денот беше многу ладен, па гостите не ги видоа сите убавини и знаменитости. Потоа, колегите од Македонија и Задар во “Домот на младите”, со пригодна вечера ги продолжија размените на искуствата.

Следниот ден гостите беа повикани да го посетат Поморското училиште, а Перковиќ со своите колеги од другите средни училишта ги дочека и ги поведе во разгледување на училиштето. Накусо ги информира за работата и активностите на училиштето, но исто така и за проблемите кои се заеднички во сите образовни институции – недостатокот на средства. Во пријатно дружење и прошетка, посетата продолжи во Техничкото и Медицинското училиште. Впечатоците од овие посети за нашите Македонци беа големи. Се разменија ветувања дека ќе ја продолжат соработката, па заминаа за Сплит.

Е. Лонгин

Хрвати сакаат да учат македонски јазик

Сплит: Топлината на македонскиот народ, нивната култура, историја, природните убавини на земјата, се дел од причините поради кои некои од Хрватите се одлучија да го изучуваат токму македонскиот јазик. Оваа можност им ја понуди Советот на македонско национално малцинство на град Сплит, со чија финансиска помош, од почетокот на февруари во Сплит се отвори училиште по македонски јазик и култура за возрасни. Ова е прво од училиште од ваков вид во Хрватска, и претставува трет едукативен пункт за изучување на македонскиот јазик, по отворањето на Лекторатот за македонски јазик во Ријека, но и по организирањето настава во основните училишта по моделот Ц, каде еднаш неделно како изборен предмет се изучува македонскиот јазик, географија, историја, култура и музика.

- Изненадува фактот што многу хрватски граѓани се заинтересирани за изучувањето на македонскиот јазик. Некои од нив, сепак имаат допирни точки со Македонија, односно еден од сопружниците е Македонец, па тоа е појдовната основа што го тера другиот да го научи македонскиот јазик. Или децата во основните училишта се деца од мешани бракови хрватски и македонски. Желбата за изучувањето на мајчиниот јазик ги тера да доаѓаат дури и од островите во Далмација на настава и во сабота, така што нивната учебна недела трае по шест дена, вели Милена Цинотти, водител на училиштата по македонски јазик и за ученици и за возрасни во Сплит.

Меѓутоа, она што е интересно во целиот случај со македонскиот јазик е тоа што во последно време тој станува вистински академски хит, па го изучуваат Хрвати кои немаат никакви допирни точки со Македонија.

- Имам многу пријатели од Македонија со кои сум во постојана комуникација, се разбира на хрватски јазик. Многу би сакала да го научам македонскиот јазик и понатаму со нив да се разбираме на македонски. Кирилицата ја знам, но секако потребна ми е едукација за да почнам да го говорам јазикот, вели Мајда Јурик, која по потекло е Словенка, а која се пријави во училиштето по македонски јазик за возрасни.

И за планинарите Софија Николин и Вељко Веиндингер, изучувањето на македонскиот јазик е голем предизвик. Велат дека се воодушевени од природните убавини на Македонија, а последен пат биле на Пелистер, каде ја откриле и топлината на македонските домаќини со кои се уште го одржуваат пријателството.

За дел од Хрватите, без разлика дали се деца или возрасни, клучната улога ја има нашиот Тоше Проески, кој во Хрватска е многу популарен. Велат дека многу им се допаѓаат неговите песни и дека македонската музика воопшто им е вистински еликсир за уво.

Доколу интересот кај хрватските граѓани за изучување на македонскиот јазик во иднина се зголеми, како што најави претседателката на Советот на македонско национално малцинство на град Сплит, Венка Џанко ќе се обезбеди друг, поширок простор. Засега училиштето за возрасни работи во простории на МКД "Македонија" во Сплит.

М. Георгиевска

ПОДАРОК ОД СКОПСКАТА БИБЛИОТЕКА "БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ"

Скопје: Во градската библиотека "Браќа Миладиновци" неодамна беше одржана средба на претседателот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Ангел Митревски со директорот на библиотеката Филип Петровски, при што за Македонците од Хрватска беа подарени книги во електронска верзија.

Аудио записи од македонската книжевност, народни умотворби од македонското богатство (Силјан Штркот и Кузман Капидан), дела на браќа Миладиновци, илустрирана биографија, фото албум на македонските револуционери 1893-1908 година, е-книгата "За нас"... се само дел од материјалите сложени во електронска форма што ги доби Заедницата на Македонците од Хрватска од директорот на градската библиотека "Браќа Миладиновци" од Скопје, Филип Петровски. Тој на средбата со Ангел Митревски потенцираше дека му е особена чест што дел од материјалите што го имаат сложено на аудио и видео ЦД-а може да дојдат во

рацете на Македонците од Хрватска.

- Овие содржини можете да ги користите и во училиштата во Хрватска каде се учи македонскиот јазик. Се надевам дека тие ќе им послужат и на наставниците и на учениците поблиску да се запознаат со нашето минато, со одредени значајни личности за македонскиот народ и за нашата земја. Соработката која сега ја почнуваме се надевам дека ќе ја продлабочиме во взаемно задоволство, рече Петровски на средбата во Скопје.

Во оваа насока е планирана и посета на директорот на градската библиотека на Сплит. Петровски најави дека во сплитската библиотека ќе донираат стотина книги на македонски јазик, наменети за македонската популација, но и за сите оние кои се заинтересирани да читаат дела напишани на македонски јазик. Добрата соработка на Македонците со библиотеката "Марко Марулик" ја потенцираше и Ангел Митревски и како претседател на МКД "Македонија" од Сплит истакна дека тоа е едно од местата каде многу често се одржуваат бројни културни настани во организација на Македонците од Сплит.

- Библиотеката "Марко Марулик" е местото каде често се одржуваат културни настани, а ние со години имаме одлична соработка, која сè повеќе се продлабочува, а сега се отвора можност сплитската градска библиотека да се збогати со одреден фонд книги напишани на македонски јазик, изјави Митревски.

Имајќи во предвид дека во Сплит и околината живеат Македонци кои би сакале да бидат во контакт со мајчиниот јазик, а и млади генерации кои сега го учат јазикот, оваа донација се оценува како активност со особено значење. Посетата на директорот на градската библиотека од Скопје, Филип Петровски на Сплит се очекува на пролет.

Инаку, градската библиотека "Марко Марулик" во Сплит се потврди како незаобиколен фактор во културата на градот за организирање активности со кои се настојува да се задоволат културните потреби на сограѓаните. Библиотеката "Браќа Миладиновци" во Скопје, пак, ја продолжува вековната традиција на писмото, книгата и читањето во Република Македонија.

М. Георгиевска

"СУМ 64" ПОСВЕТЕН НА ЗАДАРСКИ АВТОРИ

Престижното македонско списание за уметност "СУМ 64" што го издава Центарот за културна иницијатива од Штип, последниот број за 2009 година го посвети на Задар и задарски автори. Идејата, списанието да објави поезија и проза на задарски автори илустрирана со фотографии од задарски фотографии, се роди уште минатата година во август за време на изложбата на задарското ХДЛУ во Штип, на иницијатива на уредникот на ова списание, писателот Трајче Кацаров и претседателот на Друштвото на писатели

на Хрватска од Задар, хрватскиот писател Томислав Маријан Билосниќ.

Во посебниот прилог на списанието под наслов Современа хрватска книжевност, на 22 страници се претставени задарските автори: Хелена Перичиќ, Томислав Маријан Билосниќ, Роко Добра, Жулиен Идн Бушиќ, Сања Кнежевиќ, Горан Бујиќ и Пабло Билосниќ. Беше претставен и задарскиот фотограф Абдулах Сеферовиќ – Сефи, а објавени се фотографии од: Јосип Брчиќ, Драгутин Парчиќ, Мило Новаковиќ, Миљенко Домијан, Томасо Бурато, Никола Андоровиќ, Анте Бркан, Звонимир Бркан, Жарко Кнежевиќ, Лео Шпраља, Бранка Јукиќ, Јуре Мишковиќ, Борис Гуина, Јосо Шпраља, Пабло Билосниќ, Стипе Сураќ и Анте Јаша. Фотографијата на Јосип Берса Лија и Владимир Берса ја красеше насловната страна на списанието.

Списанието “СУМ 64” ќе биде претставено и во Задар на Жупаниските денови, а ќе го промовираат македонските писатели Трајче Кацаров и Војо Маневски и фотографите Јордан Ефремов и Боре Минов. Со тоа ќе се продолжи добрата и успешна соработка меѓу задарските и штипските уметници, благодарение на ДХК и ХДЛУ од Задар и штипската Национална библиотека “Гоце Делчев” под водство на Вилма Јованова и Центарот за културна иницијатива од Штип.

Е. П.

Учебници за учениците од македонските училишта во Хрватска

Учениците кои посетуваат настава на македонски јазик по моделот Ц во училиштата на македонски јазик во Загреб, Пула, Риека, Осиек и Сплит ќе имаат можност посодржајно да ги следат предвидените програмски наставни целини. Министерството за образование и наука на Република Македонија за училиштата каде се изведува настава на македонски јазик за учениците кои живеат во Хрватска, обезбеди дополнителни учебници за непречено одвивање на наставата. Ваквиот чекор на ресорното Министерство произлезе по неколкуте средби и разговори на надлежните со претседателот на Заедницата на Македонците во Хрватска, Ангел Митревски, кој проблемот со недостатокот на учебници за одржување на наставата во Хрватска го изнесе на висинското место. Иако, овие учебници не се доволни за сите уче-

ници, тие секако ќе им ја олеснат работата на наставниците кои ги водат македонските училишта во Хрватска.

- Досега работевме само по прирачникот од Координативното тело за иселеништво на РМ “Мојата татковина Македонија”, наменет за запознавање на дијаспората со македонскиот јазик, географијата, историјата и музичкото образование. Но, само тој не е доволен за содржајно организирање на часовите, па се снаоѓавме секој на свој начин со импровизирани решенија. Мислам дека учебниците што пристигнаа од Македонија, во голема мерка ќе ни бидат добредојдени, вели авторот на оваа информација и наставничка на од едно од петте училишта по македонски јазик и култура во Хрватска.

Како што не информира Ангел Митревски, примероците на учебниците се обезбедени за сите македонски училишта во Хрватска.

- Од Министерството добивме учебници по македонски јазик, историја и географија. Ова го ценам како голем чекор кој е особено важен за поддршка на нашите училишта од страна на надлежните македонски институции. Нашите наставници до сега се снаоѓаа како што знаеја и умејеја. Училиштето во Загреб веќе функционира пет години, во Пула – четири, во Риека и Осиек две години, а една година работи училиштето во Сплит. Ова е добар поттик да успееме во нашата замисла на нашите млади генерации да им овозможиме организирано и институционално изучување на мајчиниот јазик.

Раководителот на секторот за основно и средно образование во Министерството за образование, Љупчо Спасовски, нагласува дека годинава учебниците за сите ученици во Република Македонија се бесплатни, па ќе се направат дополнителни напори да се обезбедат учебници и за сите хрватски ученици кои го изучуваат македонскиот јазик и култура.

М. Георгиевска

Креативни работилници на учениците по македонски јазик во Осиек

Осиек: Прекрасно е кога јазикот се учи и низ игра и детска креација! Од почетокот на годинава, најмалите ученици по македонски јазик во Осиек одработија две креативни работилници: една за денот на вљубените и втора еден месец потоа, кога учеа македонски народни песни, пишуваа на килици и цртаа македонски носии.

На работилница за Денот на љубовта и Детскиот маскенбал децата напишаа:

“Љубовта е како сладолед ... толку слатка”, “љубовта е како сонце силна”, “љубовта и пријателството се најважни”, “мама и тато се љубат”, “јас љубам животни”, беа само некои од пораките на учениците по македонски јазик на денот на љубовта и вљубените.

Во форма на срца и честитки, украсени со пеперутки, ангеличиња и сонца, напишани на кирилица и македонски, овие пораки и цртежи на вештите детски раце ја украсија училишната во УО “Вијенац”, каде се одвива наставата по македонски јазик и култура.

Но, тоа не беше сè! Проследени со музика, децата се преоблекоа и со своите маски и настапија пред членовите на македонското друштво “Браќа Миладиновци” обогатувајќи го одбележувањето на овој ден. А маските беа различни: една ѓаволица со црвена паларија, една дама со свечен фустан и сребрени сандали, еден вампир што пие крв, неколку Пипи долги чорапи, и една стара баба со фута и марама ја изнасмеаја и расположија публиката, а зошто, видете и сами!

Работилница: Учиме за нашите носии и богата традиција

Нашите носии од скопскиот, битолскиот, штипскиот и дру-

гите делови на Македонија ја украсија таблата во училишната 3^a во училиштето “Вијенац” во Осиек. Покрај тоа што учениците ги цртаа носии, тие имаа уште една задача: да напишат на кирилица по една стара македонска народна песна и истата да ја научат наизуст или да ја испеат пред соучениците.

Тоа и се случи! Цел час низ училиштето свонеа детските гласови кои низ песна ја доживуваа културата и традицијата на своите родители и предци. А песните зборуваа за љубовта (Јовано Јованке), за животот (Зајди, зајди), за верата и отпорот (Калеш Анѓа), за убавината на македонските моми (Македонско девојче), но и за убавината на нашите градови и езера (Битола, Лихнида и други).

На крај, учениците имаа само една желба: и друг пат вака да учиме за Македонија!

J. Тешија

ПОЧИТ ЗА БОРИС ТРАЈКОВСКИ И НЕГОВИТЕ СОРАБОТНИЦИ

Сплит: По повод годишнината од загинавањето на претседателот Борис Трајковски кој заедно со своите соработници пред шест години загина во близина на Мостар, бројна делегација на Македонците кои живеат во Хрватска положи венци со цвеќе пред споменикот. На ова тажно сеќавање се придружија и претставници на Македонците од БиХ. Тие на 28 февруари се упатија кон Матик брдо, кај селото Хусковиќи близу Мостар да положат венци цвеќе и да им одадат почит на луѓето кои го загубија животот вршејќи ја својата должност за Македонија.

Во делегацијата, во која имаше и најмлади претставници од македонското училиште во Сплит, им се придружија и Македонци од Бања Лука, а венци со цвеќиња беа положени и од страна на претседателството на Босна и Херцеговина, Амбасадата на Република Македонија во Сараево, Парламентот на Босна и Херцеговина, дипломатски кор во БиХ, Градот Мостар, Градот Столац, Советот на министри на Босна и Херцеговина, како и Херцеговачко-неретванската жупанија.

Иницијативата за одбележувањето на овој тажен датум потекнува од Македонското културно друштво “Македонија” од Сплит. Како што не информира претседателот на Заедницата на Македонците во Хрватска, Ангел Митревски, оваа е четврта година по ред, Македонците од сплитско-далматинската жупанија и градот Сплит организирано да доаѓаат на местото на овој трагичен настан. Дека овој ден е од особена важност и за Македонците кои живеат во БиХ, потврдува и Димитрие Трифуновски, претседател на Здружението на Македонците во Република Српска (Бања Лука).

- Секоја година доаѓаме да му одадеме почит на претседателот Трајковски и неговите соработници, заедно со Македонците кои доаѓаат од Хрватска, вели Трифуновски.

М. Георгиевска

Претседателот Иванов на инаугурација на новоизбраниот хрватски претседател Иво Јосиповиќ

Иво Јосиповиќ

Шефот на македонската држава Ѓорге Иванов на 18 февруари годинава присуствуваше на инаугурацијата на новоизбраниот хрватски претседател Иво Јосиповиќ. Притоа претседателот Иванов имаше билатерални средби со неговите колеги од Хрватска, Словенија и Косово, Иво Јосиповиќ, Данило Тирк и Фатмир Сејдиу.

Иво Јосиповиќ беше избран за прв човек на Република Хрватска на 10 јануари годинава со што стана трет претседател по осамостојувањето на земјата во 1991 година.

Претседателот Иванов се сретна со претставници на Хрватската академска истражувачка мрежа CARNet

На 10 март годинава претседателот на Република Македонија д-р Ѓорге Иванов прими претставници на Хрватската академска истражувачка мрежа CARNet, Министерството за наука, образование и спорт и Факултетот за електротехника и информатика на Република Хрватска. На средбата беа разгледани можностите што примената на новите технологии, како што е информатичката технологија, ги даваат за развојот на образованието, економијата, и општеството воопшто. Претставниците од Хрватска ги претставија

можностите за заеднички настап на организации од Македонија и од Хрватска, за развој на информатичкото општество, како и за учење од меѓусебните искуства. Тема на разговор беше и безбедноста на комуникацијата преку интернет.

- Кризата во општеството е време и на големи иновации. Правниот факултет во Скопје е пример како со користење на информатичките технологии може да се постигне поголема ефикасност и транспарентност во оценувањето и да се надминат бирократските пречки во работата. Собраното знаење на нашите институции, со помош на информатиката, може да се искористи за решавање на денешните општествени проблеми – изјави претседателот Иванов на средбата. Зоран Палди од Министерството за наука, образование и спорт на Република Хрватска изјави дека за развојот на информатиката е полезно за поголем број политичари и личности кои ги носат одлуките во општеството за да имаат разбирање и активно да ги користат новите технологии. Според Палди, помалите држави, кои подоцна влегуваат во развојот на информатичкото општество, имаат можност да надминат цели фази во неговиот развој и да ги применуваат најуспешните и најновите светски достигнувања. За тоа, според Палди, потребна е соработка меѓу државите.

Министерот Милошоски во официјална посета на Хрватска

Шефот на македонската дипломатија Антонио Милошоски на 9 март годинава престојуваше во еднодневна официјална посета на Хрватска, на покана од хрватскиот министер за надворешни работи и европски прашања Гордан Јандроковиќ.

За време на посетата, Милошоски освен со својот хрватски колега, беше примен и од претседателот на Хрватска, Иво Јосиповиќ, премиерката Јадранка Косор и претседателот на Комисијата за надворешна политика при хрватскиот Сабор, Фрањо Матошиќ. За време на средбите со хрватските високи претставници во Загреб беа разменети мислења и искуства во поглед на интеграцијата на Македонија во европските и евроатланските структури.

Подготвила: М.А. Вујаклија

МИРЈАНА МАЈИЌ, претседателка на МКД „Билјана“ од Задар ОВОЈ ГРАД МОРАШ ДА ГО САКАШ

Мирјана Мајиќ е родена во Скопје, 1950 година, во семејството Грковски, каде живее до својата 18 година. Се омажи млада, има две возрасни деца и внука од 16 години. Детството во големото семејство во Ѓорче Петров, каде животот секогаш беше интересен, го памети како многу убав период.

Кога дојдовте да живеете во Задар?

Во Задар живеам од 1980 година. Го засакав овој град, без големи претерувања. Овој град мораш да го сакаш. Првите денови ми беа малку необични, мал град, а јас навикната да живеам во голема средина. Впрочем, од својата 18 година живеам во Ниш, каде работеше мажот ми.

Од каде е Вашиот сопруг?

Мажот ми е Далматинец, од Винашкe, кај Трогир. Родителите му беа сами, па тој имаше голема желба да се врати во Хрватска и да биде што поблиску до нив. Се разбира, во договор со мене, па се согласив да се преселиме во Задар. И ден денес не ми е жал за таа моја одлука. Мене можеш секаде да ме ставиш, или “фрлиш” како викаат Македонците, било каде, и јас ќе се снајдам. Убаво се снајдов и стекнав многу пријатели.

Какви се Вашите искуства со Далматинците?

Белат дека Далматинците се некако ладни луѓе. Да, но, сепак, не сите и не толку. Можеби тоа зависи и како ќе се поставите кон нив. Живеам со Далматинец 41 година, и досега не се покајав.

Од кога сте член на МКД “Билјана”?

Непосредно пред првото основачко Собрание на Друштвото, од сопругата на еден Македонец добив информација дека се формира друштво на Македонците во Задар. Сите беа повикани – по телефонски именик и кој кого знаел. Тогаш не знаев многу Македонци кои живеат во Задар. Разбрав кога ќе биде одржан настанот и на 14 мај 1999, значи од првиот ден, станав член.

Што работевте пред да станете претседателка на МКД “Билјана”?

Бев член на Надзорната комисија, па секретар на Друштвото, па се надевам дека на таа функција допринесов многу за работа на “Билјана”. Пред да станам секретарка, Друштвото поради немање на простории се состануваше поретко и мораше да плаќа сали. Со доаѓањето на вториот претседател на “Билјана”, Тања Јовановска, тоа почна да работи поинтересно. Многу успешно соработував со Тања. За жал, таа даде оставка, поради презафатеност со приватната работа. Во тоа време добивме согласност од Задарското Дијабетичко друштво да ги користиме нивните простории, секоја среда.

Кажите ни, што имате значајно направено за Друштвото, во првиот, и сега во вториот мандат?

Работејќи како секретар една година и соработувајќи со тогашната претседателка, многу програми уште тогаш беа направени успешно. Моја голема заслуга, како претседателка, е соработката со другите национални малцинства во Задарската жупанија. Одев еднаш месечно во ОСЦЕ во Задар. Секој имаше по еден проект, а мојот беше прифатен како најдобар. Еве, веќе пет години списанието се печати два пати годишно, а се вика “МОСТ” (Заеднички мост на пријателство). По повод Меѓународниот ден на културни различности, одржуваме заеднички приредби со изложби и подготвуваме јадења од кујната на нашата матична држава.

Од минатата година ми тече и вториот мандат на функцијата претседателка на “Билјана”. Можам да речам дека не само јас, туку заеднички со сите членови имаме многу на-

правено. За нашето Друштво знае целата Задарска жупанија, како што рече еден новинар: “Вие 1-го Мајиќ, сте најактивното малцинство во Задар.” Горда сум на нашите реализирани изложби што ги остваруваме во соработка со Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, на многу трибини за македонскиот јазик и други манифестации. Од минатата година во рамките на Друштвото многу успешно работат три секции: Етно работилница, Литературно – драмска секција и Музичко – инструментална група “Билјана”.

Голема гордост доживеав на прославата на Денот на Заедницата. Во заедничката приредба настапија Еми Лонгин со авторска поезија и четири млади момчиња на кларинети, кои свиреа македонски песни. Многу, многу други реализирани програми... Програмите се дел од нашите души – ние ги создаваме и осмислуваме, а кога реализацијата е успешна, сите сме горди. Најмногу јас, зашто за неуспехот се обвинува еден, а за успехот сите.

Кои се плановите за следните години на Вашиот мандат?

Се надевам дека колку-толку ќе се одобрат средства од Советот на национални малцинства при Владата на РХ, за да можеме да ги реализираме програмите. Без разлика на висината на средствата, реализацијата на програмите можеби ќе биде поскупува, но сигурно успешна. Годинава во април организираме изложба “Македонски сликари во РХ”, а потоа традиционално, “Денови на македонска култура”, заедничка приредба на седум национални малцинства во Задарската жупанија, “Денови на македонскиот филм” и уште многу други активности. Другото нека остане за изненадување. Желба ми е во Друштвото да дојдат млади луѓе кои ќе ја продолжат нашата активност.

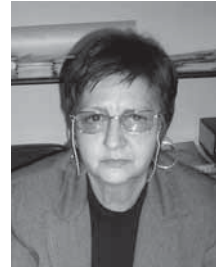
Како приватно живее претседателката?

Мојот ден изгледа како секој ден на жена која не е работена. Оваа година чекам пензија и се радувам на тоа. Ме радува кога на саканите ќе им зготвам нешто што ќе го посакаат, ме радува здравјето на домашните, успехот во училиштето на мојата сакана внука Леа. Инаку, од сите домашни работи најмногу ме весели готвењето – во кујната никогаш не сум уморна. Претставник сум и на Македонското национално малцинство во Задарската жупанија, а секој месец имам состанци. Искрено, да не сум толку активна, не знам што друго би ме исполнувало. Малку потешко се живее отколку порано, ама треба човек да знае и да биде снаодлив во денешно време.

Колку го негувате мајчиниот јазик?

Денес сè повеќе зборувам македонски јазик дома. Не знам! Можеби се плашам дека кога ќе умрам, децата нема воопшто да знаат ништо на македонски. На моја среќа, ќерка ми го зборува доста добро, можеби затоа што првото одделение го заврши во Скопје. Ме влече носталгијата: сакам да ја одведам внуката по првпат во Македонија и се надевам дека тоа ќе се оствари годинава. Три генерации, три женски, ќе биде прекрасно.

Еми Лонгин

Мирјана Мајиќ

Тодор Брдарски НОВ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА МКД „КОЧО РАЦИН“

Причината за овој разговор што го водеме со претставникот на Македонското национално малцинство на Истарската жупанија, Тодор Брдарски, беше неговата добра волја со која на изборното годишно Собрание, одржано на 27 февруари годинава, се прифати да се кандидира и стане трет претседател на МКД „Кочо Рацин“ во Пула. Поради тоа, првото прашање само од себе се наметна.

Тодор Брдарски

На изборната листа имаше уште кандидати со исти аспирации. Според Вас, на што се должи, слободно ќе речам, овој пулски феномен?

Јас не го сметам тоа за феномен, ниту така би го нарекол. Тоа е реално согледување на вистинските вредности и можностите на Друштвото, неговите внатрешни сили. Тоа е чувство на припадност, меѓусебни односи, пријателство, организација, решителност на членовите и во најтешките моменти на криза да ја сочуваат својата припадност и препознатливост. Тие вредности ги познавам од порано, бидејќи бев еден од основачите на МКД „Кочо Рацин“ и според своите можности ја следев и креирав неговата работа и активност.

Можете ли да издвоите некои моменти во кои МКД „Кочо Рацин“ особено Ве заинтересира, па дури и импресионира?

Имаше многу такви моменти, но само неколку нив ќе ги насочам: доаѓањето на Академскиот фолклорен ансамбл „Македонија“ од Битола, кога во големата сала на „Хоризонт-Сплендид“ сите места беа зафатени од Македонците дојдени од Умаг, Пореч, Ровињ, Пазин, Лабин и Пула, на која приредба присуствуваа нашите пријатели од МКД „Илинден“ од Риека... Имаше уште неколку слични случки и содржини.

Колку Ве разбрав, ги назначивте внатрешните кохезиони сили, пријателството, идентитетот, припад-

носта кон Друштвото. Можете ли нешто повеќе да ни кажете за тоа?

Кај нас во Свети Николе, каде сум роден 1944 година, паметам една изрека (тоа ми е и струка) која гласи: „Кој ќе се изгори со млекото и во јогурт дува!“ МКД „Кочо Рацин“ мина низ големи потешкотии, низ кои беа согледани токму овие содржини, како и сите видови малверзации и шпекулации со луѓето, па затоа се во состојба да ги препознаат и ценат вистинските вредности на организирањето и акциите на Друштвото.

Кој е приватно господин Брдарски?

По завршувањето на основното училиште, запишав Средно ветеринарско училиште во Битола и го завршив 1963 година, кога заминав во Загреб и запишав ПМФ (Природно математички факултет) на Хрватскиот универзитет во Загреб. Дипломирав во 1970 како инженер по биологија, по што во 1973 добив специјализација во Чехословачка каде беше моето прво вработување во службата за развој на производството на конзумни и деликатесни видови печурки во рамките на „Колубарските рудници“ Вреоци, кај Белград, како раководител на развојот и инвестиционата изградба. Сè до 1991 година работев на соодветни раководни места во структурата. Приватно сум сопруг на Јоана, со која имаме брачен стаж од 40 години, како и татко на синот Боро, кој сега има 40 години. Тој е раководител и менаџер во една болница во Лондон, каде живее со снаата Валентина и внуците Даниел (6,5) и Александар (1,5). Помладиот син Марко (34) живее во Прага и е менаџер на уметничката галерија и ќерката Теодора (32) која во Пула заврши Средно медицинско училиште, а во Риека физиотерапија. Омажена е за својот колега Артур Рус од Москва. Се гордеам со сопругата и своите деца и се радувам со внуците.

Кои се идните насоки во работата на Друштвото?

Имам забележано дека Акционата програма е не само куса и јасна, туку треба биде што по детална, па ќе се обидам во куси црти да ги изнесам замислите, што ќе настојувам да ги остварам: според плановите на поранешното раководство – собирање на народните носии, костимите и другите реквизити, чистењето, перење, подготвување, евидентирањето, кои треба што поитно да се завршат. Ансамблот со аудиции на членовите да се пополни и да одговара на поканите и барањата за наше учество на настапите и смотрите во земјава и странство, секаде каде бевме и присутни и каде сè уште не бараат.

Колку ќе чинат тие програми?

Тука сме здрави, способни, убави и умни луѓе да се договараме и да управуваме со Друштвото. Ќе се снајдеме со тоа што ќе добиеме и што ќе имаме, па како се вели: Колку пари, толку и музика!

Ратко Димовски

Никола Гроздановски – Коле ХРВАТСКИ И МАКЕДОНСКИ КРАЈОЛИЦИ И ВЕДУТИ

Претставници на македонското национално малцинство во Хрватска, претставници на Амбасадата на Република Македонија во Хрватска, претставници на Министерствата во Хрватска и уште многу пријатели на Македонците и љубители на уметноста, на 21 јануари 2010 година се собраа во просториите на Хрватската матица на иселеници во Загреб да присуствуваат на отворањето на 4. циклус на изложбата *Хрватски и македонски крајолици и ведути* на д-р Никола Гроздановски – Коле, во организација на Хрватската матица на иселеници и Советот на МНМ за Град Загреб. Изложбата ја отвори писателот Јосип Палада, кој меѓу другото рече:

- Velika mi je čast da mogu otvoriti još jednu izložbu moga dugogodišnjeg prijatelja dr. Nikole Grozdanovskog. Osim što je bio priznati liječnik opće prakse, Kole je veliki dio svog života podredio i svom umjetničkom talentu, odnosno stvaranju prekrasnih slika prirode, oživljavajući tako neke zaboravljene krajobrazne Hrvatske domovine i rodne Makedonije. Vješto spajajući te dvije strasti, čini se kao da njegove kistove osluškuje stetoskop. U tom nevakidašnjem spoju nastaju neka čarobna mjesta u čudnovatom spektru boja, razlijevajući u promatrača beskrajne nježnosti pune senzibiliteta i ljepote. Njegova su djela obojeni stihovi, lirski raj koji prodire u ono najljepše na Zemlji, u netaknutu duhovnost prirode.

Директорката на Хрватската матица на иселеници, проф. Катарина Фучек, ги поздравиле гостите изразувајќи задоволство на големиот интерес за изложбата. Таа истакна дека е гордост да се биде домаќин на ваква богата изложба и одлична прилика за спој на две култури – хрватската и македонската.

Во музичкиот дел од програмата со неколку изведби настапија тенорот Анте Топиќ и Татјана Вукелиќ на харфа. На изложбата посетителите можеа да уживаат во шеесетина акварели со мотиви на ведути и крајолици од Хрватска и Македонија.

Е. Петровска

КОЈ Е НИКОЛА ГРОЗДАНОВСКИ – КОЛЕ?

Д-р Никола Гроздановски – Коле е роден 1932 година во село Штрбово, Преспа, во Република Македонија. Во 1961 година дипломира на Медицинскиот факултет во Скопје, а во 1964 година доаѓа да живее во Република Хрватска, во Хрватско загорје, од каде потоа,

во 1980 година се сели во Загреб и се вработува во КБ „Сестре милосрднице“ каде и дочекува пензија во 1997 година. Покрај основната професија, лекар специјалист по општа медицина, активно се бави и со сликарство и признат е како мајстор за акварел, но слика и во техника на лавиран туш, молив, темпера... По својот ликовен израз тој е импресионист-експресионист, а со своите уметнички слики учествувал на над 200 колективни и ликовни колонии, одржал преку 200 самостални изложби и учествувал на сите хуманитарни изложби за време на татковинската војна во земјава и во странство.

Д-р Никола Гроздановски – Коле е еден од иницијаторите за формирањето на Заедницата на Македонците во Република Хрватска (1991) и нејзин прв претседател во два мандата, кратко време подоцна и секретар, а денес потпретседател и член на Управниот одбор на Заедницата. Исто така, тој е и еден од иницијаторите за формирањето на Македонската православна црковна општина „Св. Злата Мегленска“ во Загреб, а член е и на Советот на МНМ за Град Загреб. Беше активен член и на Иселеничкиот совет за време на проф. Керамичиев.

И ден-денес, како мошне активен член на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, д-р Никола Гроздановски – Коле дава голем придонес во зачувувањето и негувањето на македонскиот ентитет и идентитет, културата, обичаите и традицијата, застапувајќи ги интересите на Македонците во Хрватска.

Седма Македонска вечер во Осиек

„Динамика“ од Охрид и Давид Ѓорѓиевски

Распеано и разиграно во Осиек

Станувајќи доследни на традицијата, македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” од Осиек и оваа година ја организираше “Македонската вечер” – вечер на музика, дружење и разонода, седма по ред. Манифестацијата традиционално е организирана во првата сабота од месец март, посветена на празникот на жените 8 март и во пресрет на пролетта, а годинава се случи на 6 март 2010 година во хотелот “Мурса”. На присутните најнапред им се обрати претседателката на Друштвото, Јагода Тренеска-Цветичанин која ја истакна важноста на сочувувањето на традициите, како оние кои не поврзуваат со нашата татковина Македонија, така и на оние кои како друштво сме почнале да ги градиме во Осиек, како трага на Македонците на овие простори.

Меѓу присутните гости беа: претставникот на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, а воедно и претседател на Заедницата на Македонците во РХ и претседател на Македонското културно друштво “Македонија” од Сплит, Ангел Митревски; претседателот на Собранието на Осиечко-барањската жупанија, Златко Максимовиќ; градоначалникот на град Нашице, Крешимир Жагар; членката на градското поглаварство на град Осиек, Маргит Зориќ; првиот претседател, сега потпретседател на Заедницата на Македонците во РХ, Никола Гроздановски, како и претставниците на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија и градот Осиек, Драгољуб Сиљановски и Марија Чинчурак.

“Македонската вечер” почна со настапот на најмалиот пејач – домаќин, десетгодишниот Давид Ѓорѓиевски придружуван од групата

“Динамика” од Охрид, Македонија, со песната “Македонско девојче”, која ги крена на нозе присутните. Охриѓаните пак, со армониката, кларинетот, саксофонот, клавијатурите и удирачките, нè одушевија сите со своите изведби на македонските песни и ора. Нивниот солист, пејачот Владо Костоски, кој со успех настапи на јубилејниот “Фолк фест Валандово” минатата 2009 година, неуморно ги нижеше старите, но и современите македонски песни и предизвика солзи кај носталгичните Македонци и Македонки, но и нивните хрватски пријатели.

Вечерта беше збогатена и со гостувањето на групата “Бонус” од Осиек со солистот Роберт Јаман. Тие се претставија со песни од хрватското поднебје со што уште еднаш се истакна нераскинливата проткаеност на двете култури и традиции, македонската и хрватската, и во нашите животи и во нашите срца. Интересните томболи од дарежливите спонзори, меѓу кои имаше и неколку главни награди, ги развеселија среќните добитници.

Рецесијата оваа година си го зеде својот “данок”. Помалку бројни отколку претходните години, присутните од Осиек, но и од Доњи Михољац, Бели Манастир, Нашице, Ѓаково, Пунитовци, Дарда, Биље... сепак воодушевено коментираа: “Цела година ја чекаме оваа манифестација. Бевме лани, а ќе дојдеме и догодина.” А ние знаеме и зошто: групата Охриѓани, како и оние претходните од Битола, Прилеп, Струмица, облечени во народни носии, свирејќи на традиционални инструменти, за кратко ги пренесоа присутните во родната Македонија, па уживајќи во меѓусебното дружење, пеење и играње сите останаа среќно заедно до ситните утрински часови.

Јулијана Тешија

Стара Нова Година во Пула

Според старите обичаи МКД “Кочо Рацин” од Пула ги прослави Старата Нова Година и Василица

Таа вечер се собравме, не толкумина како некогаш, кога МКД “Кочо Рацин” ги бираше најголемите ресторани во градот за своите над 200 членови и милите ни гости од МКД “Илинден” од Риека, со кои во тие прилики редовно се дружевме. Овој пат само изменивме честитки за нашата Стара Нова Година и се собравме во нашите простории. Само најредовните, поточно најупорните членови на Друштвото, за да ги минеме во заедничко дружење.

Полните трпези дома си ги оставивме, како кој има и колку можеше да има, но и овде се погриживме, нешто од МКД, нешто што жените сами дома си подготвија, колку масите да залечат од сè по нешто да има и годината во берикет да ја пречекаме. Тие денови во јануари ни Пула не беше топол приморски град, а температурите беа под нулата, што беше причина постарите членови и некои од децата да не присуствуваат на манифестацијата. Сепак, тие што ги знаат и почитуваат обичаите, не потсетија на Василица, Коледе, Тури, потпечи или Ѓомнесец, како во кој крај на татковината го викаат и го прават овој народен преубав обичај на подготвување ваков вид јадење, па кој паричката во него ќе си ја добие, среќен ќе е цела година. Некогаш за подготвување вакво јадење рано в зори се станувало, дрвата да се нацепат и два огна под пиростиите да се запалат. Жар да има, колку да сакаш.

На едниот оган врз бакрената, калаисаната тепсија се ределе тенките кори тесто, на начин “Тури, потпечи!”. Кога ќе се развлекла првата корка, се ставала на вжештен сач да се потпече, потоа масло се туривало и повторно реткото тесто развлекувало и така до 60 пати, се паметаат од тие времиња со 60 и повеќе кори. На другиот оган, веќе се подготвувале другите специјалитети. Денес велат дека го подготвуваат во рерните или во микробрановите печки, но тоа не е тоа. Недостига цврстата волја, љубовта, самопрегорноста, мирисот на дрвото, жарчињата и искрите на љубовта и дружењето. Со гордост истакнувам дека од тој и таков дружељубив народ потекнуваме и затоа сме овде сите заедно до полноќ и првите утрински часови. Распеани, овој пат со музика од разгласот, разиграни во нашите ора, со првите вистински честитки и бакнежи во нашата Нова Година.

Ратко Димовски

БИТОЛА ВО ДЕТСКИТЕ СПОМЕНИ

Навистина неочекувана средба, особено во моментот на престој во шок-соба, по една доста тешка операција што ја имав поминато. Сè уште не знам дали зборовите “Пробуди се!” ги имав навистина слушнато или така ми се има сторено, но во моментот гледав во плафонот на преполната шок-соба и никој немаше блиску до мене. Сите беа зафатени со овој пат навистина многу поитни случаи од мојот.

Славица Милер

Моето будење го забележа докторката анестезиолог Славица Милер и веднаш дојде до мојот кревет, прашувајќи како се чувствувам по операцијата. “Мислам дека сè уште сум под анестезија, ништо не ме боли, но ништо особено ни не чувствувам, тукушто сум се разбудил. Колку траеше операцијава?” “Над четири часа, но сè ќе е во ред,” ми рече докторкава и одеднаш ме праша: “Вије сте Битолчанец?” “Да,” одговорив, овој пат доста самоуверено, но веднаш бев пријатно изненаден: “И јас сум Битолчанка,” рече во еден здив докторката. “Потекнувам од овде, од Дане во Истра. Татко ми и мајка ми работеа во Битола. И за мене е Битола мој роден крај” се насмевна д-р Славица Милер, па отиде да помогне околу еден во моментот пристигнат критичен случај. Денов како да се заинатиа, пристигаат од сообраќајни незгоди, заболени во тешки трауматски состојби, а јас си помислив: “Само да ме вратат на мојот оддел Гастро-хирургија, многу полесно би ми било.” Докторката Славица, телепатски ги разбра моите мисли и во нив изразената желба; зошто е инаку Битолчанка, зошто ги испила првите голтки на лесно горчливата пелистерска вода, затоа веднаш по еден ден поминат во шок-соба ме упати на мојот оддел, како витален пациент. “Навистина се меткавме со параванчето, да те заштитиме од сето што се случуваше околу тебе, покрај сите маки да не те оптоваруваме со нашето тешко секојдневије, па видов дека сигурно таму подобро ќе ти е, затоа им предложив на колегите да те земат од овде. Прашаш во Битола колку бев? Најубавото детство до својата шеста година. Доволно да ги запознам театарот, Пионерската сцена, Драгорот, детското игралиште, паркот. Мајка ми на велосипед ме возеше во Кисела Вода, Бистрица. Така, само миризбата на вода во Римските Топлици во Словенија ми го одвиткаа филмот на детството и за Кисела вода кај Битола, па му реков на мајот ми: Така мирисаше таа вода за која ти имам кажувано. Останав во себе Битолчанка од Истра, со потекло од под Учка.”

Р. Димовски

МАРКО НА 9 ГОДИНИ КОМПЈУТЕРСКИ МОЦАРТ

„Желба ми е компјутерите да ми станат професија“, вели Марко Цаласан

То нарекуваат “македонски генијалец”. А тој, Марко Цаласан од Скопје, е само дете на 9 години, кој од страна на “Микрософт” е прогласен за најмад компјутерски експерт. Додека неговите врсници со мака читаат стрипчиња, тој со леснотија проверува уште по некој детал од својот примерок “Правила и управување со сигурносните

системи на мрежните сервери на Microsoft Windows.

Научи да чита и пишува уште кога имаше две години, а веднаш потоа почна да работи на компјутер – “како голем”. Марко уште на шест години почна да добива и формални потврди за својата исклучителна инфор-

матичка способност. Сега ги положи сите потребни тестови и доби сертификат од компјутерскиот гигант – фирмата “Микрософт”. Со тоа автоматски доби право да се вработи на одржување на сложените компјутерски мрежи и покрај тоа што е ученик во трето одделение во основно училиште. Како што самиот вели, ќе го продолжи своето школување, но истовремено ќе ги истражува своите можности во светот на компјутерската креативност, кои најмногу го интересираат. “Микрософт” покрај признанието што му го додели му подари и компјутерски игри и цртани филмови.

- Тоа се прекрасни подароци, ама мене не ми значат многу, затоа што имам други компјутерски задачи. Кога ќе пораснам сакам да бидам компјутерски научник и создадам нов оперативен систем, изјавува Марко.

Неговите родители, кои водат училиште за компјутерско усовршување на деца, имаат намера, кога ќе дојде време, да го пратат на школување во некое престижно училиште или колеџ во странство.

По повод ова високо признание Марко Цаласан го прими македонскиот премиер Никола Груевски, а притоа за вежбање му подари информатичка лабораторија со 15 вмрежени компјутери.

М. А. Вујаклија

Проф. д-р Слободан Черовиќ за македонскиот туризам ТОПЛИНАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ИМ Е ГЕНЕТСКО НАСЛЕДСТВО

Силната топлина со која зрачат македонските граѓани не може да се научи во училиште или од некој учебник, ниту на тренинзите за угостители. Таа топлина е генетско наследство и таа се носи во себе, вели универзитетскиот професор Черовиќ

На тркалезната маса што се одржа во Хрватска под покровителство на Светската туристичка организација (СТО) учествуваа и проф. д-р Слободан Черовиќ, долгогодишен министер за туризам на Србија и генерален директор на најголемото хотелско претпријатије Метропол хотели. Тој сега е професор на белградскиот универзитет Сингидунум. Последните години напиша повеќе студии кои го третираат македонскиот туризам, особено задржувајќи се на Охрид, Крушево и старата Скопска чаршија. Смета дека Македонија како туристичка дестинација допрва ќе го покаже својот вистински сјај.

- Сè што пред неколку години зборував за можностите за развој на македонскиот туризам, важи и денес. Меѓутоа, тоа не се однесува само на Македонија, аналогна е ситуацијата и во Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина. Амбиентот е мошне подобар во Хрватска, таму државата со прецизни мерки значително го артикулира развојот на хрватскиот туризам. Веројатно, што се однесува до оваа стопанска гранка, најдобра е ситуацијата во Словенија, која по некои параметри ја достигна Австрија и Германија, а во некои елементи дури и ги надмина. Мислам дека во Македонија државата треба со стимулативни мерки и поттикнувања да допринесе за развој на туризмот, а што решително ќе се одрази низ мултипликативни ефекти и развој на комплементарни стопански гранки, како и подобрување на платниот биланс на земјата, смета проф. д-р Черовиќ.

Според него, во Македонија е неопходна сериозна и ригидна контрола во спроведувањето на Законот или правилникот за категоризација на туристичките места и објекти, како би се стандардизирала и квалитетно унапредила туристичката понуда и како би се заштитиле туристите.

Летово професорот Черовиќ помина неколку денови на Охридското Езеро, за кое смета дека има прекрасен амбиент и многу културно-историски споменици, кои треба посебно да се ценат. Тој потенцира дека е импресиониран од срдечноста и топлината која ја искажуваат жителите на Охрид низ секојдневната комуникација, било да е во хотел, ресторан, на плажа, во музеј, продавница. „Таа топлина и срдечност, денес ретко може да се најде. Многу туристички места се одликуваат со исклучително гостољубив, но и професионален персонал. Овде станува збор за менталитетот на жителите и тоа претставува клучна компаративна предност во однос на други туристички дестинации. Таа неодолива топлина со која зрачат жителите на ова место не може да се научи во училиште или од некој учебник, ниту на тренинзите за угостители. Таа топлина е генетско наследство и таа се носи во себе. Мислам дека таа иманентна предност треба да продолжи и натаму, па и да се негува и унапреди низ стекнување на неопходни современи концепти во туризмот. Ова се основните причини зошто и натаму ќе доаѓам на ова

убаво место кај овие прекрасни луѓе“, раскажува универзитетскиот професор.

На прашањето дали можат лостовите на македонскиот туризам, Охрид, Крушево, Преспа, Попова шапка... во догледно време да станат основа за еден силен комплементарен туризам кој би се доближил до европското ниво, експертот по туризам Черовиќ вели дека неопходно да се обогатат туристичките содржини низ разни видови на спортско рекреативен, излетнички, културно-историски и туризам од специјален интерес.

- Исто така, мислам дека има место за понатамошен развој на конгресниот излетнички и екскурзионен туризам. Понатаму, во самиот Охрид треба да се донесат, или подобро, стриктно да се контролираат урбанистичките планови за изградба. Не би смеело да се случува во старото градско јадро да се градат куќи со современ архитектонски изглед, туку куќи, што се во согласност со постоечкиот стар стил. Старото градско јадро треба да прерасне во мал уметнички и шопинг центар. Туризмот во Македонија, доколку државата го преферира и потенцира како стопанска гранка од примордијален значај многу брзо може да стане генератор или стимулус мовенс за вкупниот развој на стопанството во Македонија, додава проф. д-р Черовиќ.

Но, она што тој смета дека е важно за македонскиот туризам, дека стопанственици од Македонија, но и заинтересираните инвеститори од другите земји не можат да згрешат ако своите слободни финансиски ресурси ги насочат во развој на македонскиот туризам. На тој начин тие ќе го реализираат очекуваниот профит. Ризик готово да и не постои.

Милена Георгиевска

Изложба на слики од Марија Брезец-Бенигар СЕДУМ ПОСЛЕДНИ ЗБОРА

Третата самостојна изложба Марија Брезец-Бенигар ја постави во просториите на Македонското национално малцинство во Риека на 1 март годинава. Таа целосно е врзана за Библијата, литературно и сликовито со точно одредени сцени од Новиот завет.

Изложбата ја претстави Дијана Лукиќ, проф. по ликовна уметност, која нагласи: “Сликите повеќе личат на икони, но ракописно сосема сигурно се преведени на јазикот на авторката. Тоа значи цртачки нагласено со графички печат и со изразен и минимален колорит. Сликите се скоро монокроматски и му ја нагласуваат драматичноста. Драмата е главна тема на изложбата. Овие слики на длабок интимен начин го рефлектираат Христовото мачење, казната, болките и жртвувањето на неговиот трновит пат, на личната болка, па се јавува и мајката – старица. Ликовите, без многу приказни се темелат на емоциите: некогаш со болки, некогаш со грижи, но и со смиреност или со благородност. Сликите ја искажуваат својата зрелост, владеат со драмата, со емоциите, но и со одредена филозофија на животот. Сметам дека овие слики не вовлекуваат во својата драма. Доминантен е “pathos”, кој на некој начин не остава без зборови во проверување на личните искуства.

За Марија Брезец-Бенигар говореше и Чарли Брезец-Бенигар, кој со одбрани зборови ја нагласи даровитоста и вештината на Марија, која умее со своите раце да ја исполни Божјата волја и да ја изрази својата љубов за Исусовите зборови.

Третото настапување на Марија Брезец-Бенигар во просториите на Македонското малцинство во Риека предизвика голем интерес. Отворањето на изложбата беше проследено со богата музичка програма на Инес Турковиќ со музичкиот *intermezzo* – *Bend Ruah*, од Заедницата Криста Краља, а изложбата ја отвори Илија Христовулов.

В. Настески

Македонски Божик (второ продолжение)

Задоволство беше таа ноќ на 18 јануари 2010 година, да се видат сите тие луѓе во хрватските музеи кога вратите беа бесплатно отворени од 18.00 до 01.00 часот. Во Загреб, Сплит, Дубровник, Самобор, Задар, Шибеник, Сисак, Ѓаково... и уште многу други музејски комплекси. Според процените на Хрватското музејско друштво таа НОК НА МУЗЕИТЕ ја посетиле околу 35.000 посетители.

Вашиот дописник присуствуваше на манифестацијата приредена по повод изложбата “Македонски Божик” во Етнографскиот музеј во Загреб, каде со пригодна програма притоа таа беше затворена. Автентичните експонати на изложбата, што, според процените на Музејот ја посетиле околу 2.000 посетители (беше отворена на 7 декември 2009), на достоинствен начин пред 500-тина посетители ја затвори концертот на ансамблот “Чипкице” под раководство на Лидија Докузовиќ, кој ги воодушеви сите присутни.

Уште една потврда дека културните врски меѓу Македонија и Хрватска се на високо ниво: убаво да се види, да се доживее и почувствува...

М. А. В.

ПРОМОЦИЈА НА ЦД “ТОШЕ И ПРИЈАТЕЛИТЕ” ВО СКОПЈЕ

Со голема почит и пиетет кон својот помлад пријател, нашата легенда Тоше Проески, познатиот хрватски композитор Мирослав Рус и пејачот Аки Рахимовски особено се задоволни што новите песни на Тоше конечно се пред неговите фанови

Тоше Проески и Мирослав Рус

Мирослав Рус, познатиот хрватски композитор и легендарниот пејач Аки Рахимовски, инаку и двајцата добри пријатели на Тоше, со посебно задоволство се присетија на нивната соработка со нивниот помлад колега, кој беше невиден талент за музика. А токму песната која последна ја отпеа Тоше, “Још увијек саѓам да смо заједно” ја напиша Мирослав Рус, негова е и музиката, аранжманот и текстот. Со него разговаравме помеѓу две снимања во студиото на Хит Рекордс во Загреб, каде е сосопственик, при што тој се присети на неговата поврзаност со Тоше, за неговиот ангажман на новото ЦД “Тоше и пријатели”, кое беше промовирано во Скопје, на 24 јануари годинава, на роденденот на Тоше.

- На новиот носач на звук се снимени осум песни кои ги напиша самиот Тоше и една песна напишав јас. Интервенции скоро и да не правевме, само песната што ја пее Нина Бадриќ “Знам те ја” е променета, во родот односно, наместо за машки изведувач, е преправена за женска пејачка. Мислам дека и самиот Тоше би бил задоволен од ова што го сторивме после него. Да им го подариме на неговите фанови она што остана од него неиспеано. Кај него ме воодушевуваше неговото пеене, но она што посебно го сакав е неговата духовност. Мислам дека беше беспримерен егземпляр во европската музика, вели Рус.

А токму врвниот хрватски композитор Рус го напиша и големиот хит на Тоше “Игри без граници”, а албумот кој беше објавен во реномираната загребска дискографска куќа “Хит Рекордс” ги урна сите рекорди ширум просторите на бивша Југославија. Оваа песна на Рус се врзува за неговиот живот, во кој често не тече мед и млеко, впрочем како и за останатите негови песни. Кога Тоше ја слушнал песната, како што вели Рус, се радувал како мало дете. “Тој добро знаеше и за тага и за радост”, се сеќава Рус.

Познатиот пејач Аки Рахимовски, кој зад себе има над 35 годишна кариера, исто така е дел од големата мисија на пријателите на Тоше. Тој заедно со Тони Цетински, Нина Бадриќ, Калиопи и уште неколкумина

Аки Рахимовски

врвни пејачи се најде на сцената на концертот во салата “Борис Трајковски” на 24 јануари, што по повод роденденот на Тоше се организираше во Скопје. “Касно е за сè” е песната на Тоше, која ја изведе синонимот за Парни валјак.

- Овој настап особено ми значеше и дадов сè од себе за да го задоволам Тоше. Мислам дека тој е среќен. Многу го сакам, тој беше како мое дете, вели Рахимовски.

Аки за Тоше го врзуваат многу спомени на заедничките дружења, патувања и разговори за музиката. Посочува дека тешко му е да зборува за Тоше, но сепак е особено среќен што го продолжува неговото дело како што е проектот со новиот албум “Тоше и пријатели”.

- Секој негов чекор и успех се запишани во моето сеќавање. Го гледав уште кога настапуваше на “Златното славејче”. Кога патувавме на концерти ми ги пушташе новите материјали и бараше да му го кажам моето мислење, кое многу му беше важно. Постоеше идеја за дует, но сега направив дует со неговата душа и размислувања за музиката, вели Аки, кој додава дека бескрајно е благодарен на сите кои допринесоа овој албум да излезе.

Кога станува збор за кариерата на Тоше, неизбежно е да се спомене и името на неговата менаџерка Љиљана Петровиќ. За неа Рус вели дека таа фактички го понела најголемиот товар за проектот со новото ЦД. “Мислам дека воопшто не и беше лесно на Љиља Петровиќ да ги спои сите тие луѓе кои се ангажирани и се да испадне добро и покрај сè уште силните и ранливи емоции врзани за Тоше. Јас лично многу сум задоволен и среќен што излезе албумот и знам дека на Тоше му беше тоа многу важно. Мислам дека е горд на сите нас пријателите што успеавме во тоа што тој го замисли, што беше само негова визија”, вели Рус.

М. Георгиевска

ЗА ЕГЗИЛОТ ВО МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ

Во неколку продолженија д-р Борјана Прошев – Оливер специјално за “Македонски глас” пишува за најзначајните личности што ја одбележале македонската историја

Во својата исходна точка егзилот е дел на патувањето, незавршено патување што начелно не го претпоставува враќањето. Патувањето означува некое преместување и изместување. Ама, кога патувањето треба да се согледа во својот реален па и алегоричен и метафоричен аспект со цел да си обезбеди влез во книжевноста како жанр или општествено-историски и социјален феномен, неговото одредување станува проблем што е не лесно да се реши. Секоја приказна е во крајна линија организација на настани што се движат низ простор и време те. има свој почеток и крај, тогаш се поставува прашањето дали е книжевноста која настанала во територијален, културален, јазичен или егзистенцијален егзил на своите автори феномен што ги брише границите на својот идентитет?

Егзиланството, како дел на миграциите воопшто, не е само една од најважните книжевни теми на нашето време, туку топос кој денес ја претставува најмоќната и најинтересната планетарно присутна актуелност на човештвото и неговиот однос кон припаѓањето/неприпаѓањето на сите нас на едно место, светското историско време и тоа не само низ имагинарното.

Станува збор за текстови што се обидуваат да “пренесат информации”, а со својот однос кон митовите и легендите создаваат имагинарно четиво имитирајќи го документарниот пристап. При тоа често се брише границата меѓу фактичното и фикциското, особено кога приказната се темели врз традицијата на митот за имагинарната татковина. Токму партикуларноста на феноменот егзилантска книжевност и нејзината издвоеност од доминантната книжевно-културна матица овозможува таа да го изгради сопствениот систем и да се профилира како тип на корпус што ќе се однесува кон тоталитетот од партикуларна позиција на Другиот. Се работи за многу деликатна проблематика што во својата понова историја произвела доста напнатост. Самата позиција на Другиот во однос на околината и носталгично условениот копнеж по домот каков веќе не постои, или никогаш не постоел, го сместува раскажувачот на една рабна позиција на одвоеност од матицата и сопственото “природно” опкружување.

Теориско-методолошките аспекти на македонската книжевност во рамките на компаративната имагологија најчесто ја одредуваат како “мала”, како балканска, како Друга, како атипична и со дисконтинуиран развој, доведувајќи ја во директна врска со егзилот како нејзината континуирана книжевна состојба, а со помош на идентификациските агенсии какви што се националниот, културниот, словенскиот, конфесионалниот, јазичниот коишто го обликуваат идентитетот на македонската книжевност.

Во таа смисла интересни и сугестивни се аналогиите на личните искуства на егзилантските писатели и рефлексииите на тие нивни искуства врз историската динамика на македонската книжевност како конституитивен дел на меѓукнижевната заедница во којашто учествуваат токму врз темел на корпусот настанат надвор од матичната средина, надвор од јазикот на матичната средина, односно честопати и заради колебајќиот народоносен и културен идентитет. Интересно е да се согледаат по-

следеците на таквите искуства врз поетиката на нивните дела што манифестира бројни симболични, историски и културолошки референции врзани за состојбата на егзилот. Зашто писателите во егзил не можат да ја избегната херменеутиката на домовноста што ги актуализира ни малку едноставните прашања за потеклото, припадноста, вдоменоста во сопствениот дом, егзистенцијалната одреденост или спротивно, еманципацијата од зададениот татковински контекст. Нивните лични егзистенцијали преокупации влијаат и врз жанровската невдоманост на нивните текстови во коишто превладува биографијата, патеписите, мемоарите, дневниците, а особено во македонската книжевност, историско-културните документи, до скоро сметани за рабни жанрови во коишто се проникнуваат документарноста и фикцијата. Се работи за една децентрирана и во повеќе дискурси дисперзирана книжевност како резултат на нивниот променлив и колебајќи идентитет.

Низ овие есеи за животот и делото на писателите од македонската книжевност ќе се обидеме да согледаме дали и колку егзиланскиот идентитет на авторското јас се пробива низ нарацијата чија цел е пред сè естетски да го конструира текстот. Има ли таквиот текст право да биде сведоштво на вистината?

И да повториме, ова се есеи за македонската книжевност од аспект на територијалниот, јазичниот, културниот и егзистенцијалниот егзил на нејзините автори.

Григор Прличев (1830. - 1893.)

Григор Прличев се јавува кон средината на 19. век и се смета за една од најмаркантните поетски личности на македонската преродба. Во неговото време сè уште не постоел кодифициран македонски книжевен јазик, па македонскиот јазик и неговата народна култура се наоѓале под силно хеленистичко влијание поттикнувано од турската политичка власт. Во својата најплодна творечка фаза Прличев пишувал на новогрчки јазик, остварувајќи ги на него своите најпознати дела – поемата *Сердарот* (О Арматолоз) за која бил награден 1860 г. со зборовен венец на тогаш најпрестижниот поетски натпревар во Атина и јуначкиот еп *Скендербег*, настанат во 1862 г.

Сердарот во најголема мерка се потпира на хомеровската традиција, иако базиран на народната песна за јунакот Кузман Капидан, најдолгата и една од најпознатите епски песни на македонската усмена поезија. Оваа поема на Прличев е добар пример за напуштање на очекуваната историско-културна парадигма на усмената книжевност и прифаќање на книжевниот плурализам во третирањето на книжевно-историските факти.

Проблемот на творечкиот идентитет на Прличев најчесто бил разгледуван во врска со неговата поврзаност со грчкиот јазик и култура во почетната фаза на неговиот живот и неговото творештво, како и со бугарскиот јазик и култура во подоцнежната фаза. Автобиографските факти сведочат дека веќе на четири години го научил грчкиот алфавет. Се школувал кај Димитрије Миладинов, (уште еден од најзначајните македонски преродбеници) на грчки јазик. Во текот на школувањето заработувал преписувајќи грчки текстови, а и совладал неколку јазици:

старогрчкиот – катаревс (поетскиот јазик што се потпира на делата реализирани во уметничката, книжевна традиција), народниот грчки јазик – димиотики, латинскиот јазик, францускиот и, според најновите истражувања, италијанскиот. Постојат индикации по чии траги оди Аастазија Гурчинова за тоа дека Прличев добро ги познавал делата на Лудовико Ариосто, еден од најпретставителните личности на италијанската книжевна ренесанса и дека ги преведевал. Бугарскиот, односно словенскиот, кон којшто инклинирал со сето свое интелектуално битие, според сопствените зборови, не го познавал добро, ама сакал да го научи. Во Атина студирал медицина, бил учител низ егзархиските училишта во Македонија и Бугарија на бугарски јазик, пишувал на грчки, се обидувал да пишува на бугарски, преведевал од италијански.

Одбивајќи ја понудата како лауреат на поетскиот натпревар во Атина во конкуренција на многумина грчки поети израснати на извонредна поетска традиција, да продолжи да се школува во Берлин или Оксфорд, Прличев се вратил во родниот Охрид опседнат со идејата за улогата на словенскиот и народниот јазик во создавањето на македонската независност од неиздржливото хеленистичко влијание. Тогаш започнува неговата животна и национална халварија предизвикана од сеопштите духовни и верски околности на немуслиманското население во Турското царство: бришење на етничките граници меѓу покорените Словени. Прличев станал предан борец против фанариотството и страстен борец за македонскиот јазик како словенски и неговото воведување во училиштата. На своите сограѓани им држел култни беседи на охридски говор за важноста на јазикот во поттикнување на народната самосвест. Престојувал четири месеци во Цариград каде публицистот Иван Најденов го учел бугарски, односно “словенски”. По замената на грчката со бугарската духовна власт во Македонија, Прличев доживеал уште едно разочарување. Се соочува со драмата на своето национално сознание. Под влијание на престижната бугарска словенска култура се сметал за Бугарин. Со оглед на тоа што бугарскиот јазик добро не го познавал, бугарската критика жестоко ги нападнала неговите преводи на Хомеровата *Илијада*. Како резултат на тоа, Прличев ги уништил преводите. Исто така го уништил и словенскиот превод на своја наградена поема *Сердарот*, резигнирано сметајќи “дека на грчки пеел како славеј, а на својот словенски кркори како утка”. По грчкиот владика Милетие, познат по својот терор над словенското население, првиот словенски владика во Македонија бил, со ловорики дочеканиот Бугарин Натанаил којшто успеал да го спроведе она што на грчкиот владика не му успеало: го протерал Прличев во егзил надвор од неговата татковина.

Оттогаш започнува неговата егзилантска драма. По писмената покана, според сопствените зборови “многу родољупци” го канат во Софија, во еден од интерлитерарните книжевни центри на Балканот. Меѓутоа, во бугарската средина, Прличев се чувствувал како туѓинец. Се работело за сознанието кое потекнувало од неговата длабока дилема што ја предизвикала неговата лична криза: се сметал за Бугарин, ја поистоветува својата национална припадност со чувството на припадност кон словенскиот свет, наспроти хеленистичкиот што свесно го отфрлил, иако во него бил воспитан. Неговата животна драма произлегувала токму од околностите на интерлитерарната и полилингвалната балканска средина на 19. век кога се јавуваат обидите за диференцирање и дефинирање на чувството на националната припадност во

рамките на кругот на балканските народи што пет века биле под мултинационалното Турско царство.

По Софија и кусиот престој во родниот Охрид, каде бил непријателски дочекан од домашните егзархисти, повторно ја напуштил својата татковина и заминал во Солун, во уште еден од тогашните македонски духовни центри. Во Солун тогаш била концентрирана македонската интелигенција која се школувала во солунската егзархиска гимназија и која била иницијатор на некои од најважните процеси во македонската историја (како што се т.н. солунски атентати). Во Солун настанало неговото трето дело *Автобиографијата*. Прличев во Солун, како учител во споменатата солунска гимназија станал еден од воспитувачите на илинденската генерација на македонските востаници. Идеите на *лозарите* (интелектуалното и револуционерното движење на група собрана околу списанието *Лоза*) воделе кон Мисирков и Чуповски, Рацин и Вапцаров, кодификаторите на македонскиот книжевен јазик. Податоците за престојот на Прличев во Солун не се достапни, ниту публикувани, а постојните податоци се наоѓаат во архивите надвор од Македонија.

Григор Прличев е родум Македонец, пишувал на грчки јазик на кој ги објавил првите песни во Романија. Тематски во *Скелдербег* го проблематизирал легендарниот албански јунак, а себе си се сметал за Бугарин. Невверојатниот *curriculum vitae* на Прличев претставува типичен пример за балканското “црно рондо”. Меѓутоа во својата поезија, т.е. во споменатиот еп, Прличев не искажувал национални предрасуди. Во неа говорел за помошта што Србите, Црногорците и Дубровчаните им ја пружиле на Албанците. Така Прличев, покрај својата лична човечка драма, меѓу првите наговестува една од балканските филозофии на опстанок.

Во Грција со оглед на тоа дека не е Грк, Прличев е забравен како поет. Во Бугарија, поради национални заблуди се велича како будител на бугарскиот дух, а истовремено оценката за неговиот литературен талент останува во втор план, скоро запоставена. Во Албанија се развива посебен интерес, ама само за епот *Скелдербег*, повеќе од национални, отколку книжевно-естетски причини.

Прифаќајќи ги јазиците на соседните народи за свој книжевен израз, Прличев влегува во поинакви системи на културна условеност и традиции што битно влијаат врз неговото творечко мнение. Тие системи не се дивергентни со генеричките претпоставки на авторот за сопствената духовна традиција, потекло и народносна припадност. Напротив, закрилата на новиот систем може да допринесе кон изразот и афирмацијата на сопствените духовни поттици, при што сопственото се охрабрува и податно се моделира, кореспондирајќи со поинаквото и соседното. Прличев творечки ги апсорбирал искуствата на туѓите култури без да се откаже од себе си, своето место во времето и сопствената култура. Затоа Блаже Конески сметал дека “...не се несреќа, туку напротив, среќа што Прличев изникнал од грчката култура и дека помеѓу неговите лични ставови во времето кога настанале двете негови дела на грчки јазик, нема контрадикции, зашто споменатата поема *Сердарот* и бројните допири со грчката поетска традиција дале израз на нешто со универзално значење, а сликајќи го ликот на македонскиот народен јунак, ликот на борец и предвесник на слободата, нешто значајно за современиот живот на својот сопствен, поробен, економски и културно заостанат народ.” (Конески, Блаже (1990), *Ликови и теми*, Култура, Скопје, “Григор Прличев” стр. 102)

ЕКУМЕНСКА МОЛИТВА НА ХРИСТИЈАНИТЕ ВО РИЕКА

Овогодишната екуменска молитва на христијаните беше посветена на евхаристијата

На Светската молитвена осмина за единство на христијаните традиционално се приклучија и христијанските цркви од риечкото подрачје со заедничко гесло на екуменската недела: “Вие сте сведоци на тоа”. Програмата за екуменските настани во Капоцинскиот самостан, што беше отворена на 18 јануари годинава во Надбискупскиот дом во Риека, учествуваа: Католичката, Баптистичката, Евангелистичката и Македонската православна црква, со претставување на книгата на д-р Милан Шрехар, “Екуменски црковен совет”.

Македонската православна црковна општина “Св. цар Константин и царица Елена” од Риека, беше домаќин на една од трибините за евхаристија, која во Неделната молитва за единство на христијаните се одржа во просториите на Македонското малцинство од Риека. За светата тајна на верата, заедничка на сите христијани, од аспект на своите заедници, говореа: протојереј Кирко Велински, во име на Македонската православна црква, Гиоргио Грљ, од Баптистичката црква, Звјездана Злох, од Евангелистичката црква и проф. д-р Божидар Мраковчиќ од Католичката црква.

За православната верничка практика светата евхаристија или Вечер Господна, кај многу верници создава различен однос и различно сфаќање, од некогаш на повремени причестувања до новиве времиња, дури и секојдневни примања на телото и на крвта на Исус Христос во облик на леб и вино, со кои Црквата храни и меѓусебно поврзува. Според зборовите на отец Велински, евхаристиката е покана за љубовта и единство на христијаните, како и на сите луѓе. И така, споредувајќи ја современата евхаристичка практика со древноцрковната, може да се рече, дека во сите времиња стоеле и стојат исти прашања како што е Причеста, која е задолжителна за спасение. Евхаристијата била и останува најважен израз и сведоштво на црковното единство, затоа што и православните и католичките верници веруваат во Исусовото присуство во евхаристијата, за кои проф. Мраковчиќ стручно ги анализираше новозаветните текстови, нагласувајќи како во секоја света мисна жртва Христос му дава на човекот спасение за да си ги откупи гревовите, што е во спротивност од меморијалниот аспект во протестантските цркви, каде верниците ги споменуваат Христовите откупителски жртви на Последната вечера пред неговата смрт на крстот и воскресението. Пасторот Грљ истакна дека во Баптистичката теологија Вечерата Господна има важно место – во практика од отворената и затворената маса, поточно заедничкото благување на Вечерата еднаш во месецот, на која Христос е домаќин и ги повикува сите луѓе да се соберат. Слична е практиката кај евангелистите, на која, како што рече пасторицата Злох, Христос почнува да живее во оние кои примаат дарови, а секој причесник на другите може да им го даде Христос.

На 25 јануари Екумената заврши со заедничка молитва во Католичката црква Госпа Лурдска. Претседателот на Одборот, фра Станко Додиг, пред верниците се запраша: “Дали денес христијаните вистинските се Христови сведоци, кога во светот постојат толку убиства, дрога, пцуење, неморал и разводи... Верниците со својот живот треба да бидат светло во темните мисли и срце на оние кои прават зло.”

В. Настески

ПРОЧКА И РИЕЧКИОТ КАРНЕВАЛ

Празникот Прочка календарски се погоди на истиот ден – 14 февруари кога се одржуваше и Риечкиот карневал. Така, во просториите на Македонското национално малцинство во Риека беше одбележана ПРОЧКА.

Празникот Велики Поклади или Прочка го означува почетокот на седумнеделните пости до Велиден. Во Македонија празникот со маскирање се негува од памтивек: за Прочка е дозволено секако послободно однесување и затоа обредот е прогласен со движења кои асоцираат на неморал. Носителите на традицијата на маскирање се познати луѓе шегобијци, кои се преправаат во разни фигури: животни, познати лица од општествениот живот на минатогодишните настани во селата, градовите, државата и друго.

Во Риека годинава Македонците, како и секогаш досега, ја одбележаа Прочка на скромен, но секако весел начин. Некои “преоблечени”, некои не, а се во весела атмосфера, при што на мета беше “шеикот” Гена, кој на сите присутни им вети гориво за цела година, бесплатно и во неограничени количини, па не почести со песната за Прочка. Претседателот на МПЦО “Св. цар Константин и царица Елена”, Илија Христовулов, го прочита Посланието по повод на празникот од протојереј Кирко Велински, во кое стои молитва мир, разбирање и слога. Со зборовите “Прости ми и простено ти е од мене и од Бога”, вечерта присутните си простија меѓусебно за можните недоразбирања.

За жал, оваа година на Риечкиот карневал немаше учесници од Македонија, но последната вечер беше резервирана за македонскиот мајстор на електронска музика Кирил Џајковски и неговиот бенд.

В. Настески

ПРОЧКА ВО ЗАДАР

Точно на денот се собравме во Друштвото. Бидејќи не се сите членови Македонци, за важноста на овој ден, неколку зборови рече претседателката М. Мајкиќ.

Голема благодарност му упатуваме на Отец Кирко Велински, што ни прати писмо токму за оваа пригода. Писмото е прочитано и слушано со големо внимание.

Претседателката прва на сите им рече: “Простете ми ако сум згрешила нешто, ако сум Ве навредила.”

Некој се сети дека имаме и шампањско вино, па со прегратки, бакнежи и здравица, си простивме едни на други.

А ме восхитува, и уште нешто. Нашите членки секогаш на секоја пригода доаѓаат со полни тацни.

Па така и сега. Од пити до колачи, сè се најде. Уште и запеавме и заигравме.

Е. Лонгин

ВЕЛИКИ ПОКЛАДИ (ПРОЧКА)

Ние луѓето постојано грешиме и ако речеме дека грев немаме, самите себе се лажеме и во нас нема вистина. (1 Јов.1,8)

А што да кажеме за себе си? Доволно би било да проникнеме во тајните на нашите срца за да се увериме дека многу сме грешни и неможејќи да се ослободиме од гревот ние грешиме од рано утро па се до заоѓањето на сонцето, а навечер кога одиме на спиење се молиме на Бога да ни даде не само мирен сон туку и безгрешна ноќ, што значи сметаме дека и во сонот можеме да згрешиме, бидејќи дневните гревови и преку ноќта не ни даваат мир на нашата совест и на нашето срце. Наутро пак, кога ќе се разбудиме од сон се молиме на Бога за безгрешен ден, а што се случува, она што го реков и претходно, уште при првата средба со животната стварност започнуваме да грешиме. Сепак мораме да признаеме, најмногу грешиме заради тоа што бараме лукави засолништа, кои нашата волја уплашена од моралните напори ни ги нуди.

Што да се стори? Одговорот на ова прашање може да го најдеме во Светото Писмо. Но, дали го читаме? Го познаваме ли патот кој Светото Писмо ни го открива? Дури и да одговорите потврдно и да го читате Светото Писмо, го познаваме патот на спасението. Сепак, ниту тој одговор нема да ни ги смали нашите гревови. Што значи, потребна ни е Божјата помош преку Светиот Дух изразена преку искрената молитва. Еве, се наоѓаме во Големиот пост, кој е време благословено за покајание и обнова. Со помош на постот и молитвата која извира од изворот на силната и искрена вера, ние ќе молиме од Бога ослободување од лошите сили кои со гревот не задржуваат на патот кон Божјата вистина.

Но, нема ли уште при првата радост некој од нас да ја подигне главата изненаден од новите услови за влегување во божествениот живот? А тоа е условот: Покајание. Осознавајќи ги своите гревови, ние мораме искрено да жалиме што сме дозволиле гревот да завладее со нашите животи и да извојува толку многу победи не само во нашиот личен живот туку и во нашиот заеднички општествен живот. Откако со покајанието сме се препородиле ќе ја поминеме вратата на покајанието, но веднаш ќе се појави уште една препрека на која пишува: Ако не им ги простите гревовите на луѓето и вашиот Отец нема да ви ги прости вашите. (Мт.6,15) Тоа е најтешката врата која стои пред нас затворена. Таа врата тешко се отвора и само под еден услов: ако им ги простиме гревовите на луѓето.

Да се запрашаме: Што да правиме? Пред нас има уште една врата која е затворена, а таа вели ако им простиме на своите ближни, по вистинското самопознавање, и ние треба од нив да бараме прошка, а тоа мораме да признаеме не е лесно. Најлесно е да простиме отколку да бараме прошка. Не е лесно да

простиме, но многу е потешко да бараш прошка. Самобендисаноста поставува голема пречка на патот на оној кој тргнал да бара прошка од братот свој. Затоа мал е бројот на оние кои одат по патот со смирено покајание пред луѓето. Во тие моменти не задржува несовладлива гордост, не обзема лажно самољубие здружено со стравот. Па, зарем тоа го понижува човекот кој, смирено, од братот свој бара прошка? Божји благослов е да отидеш со таква намера кај братот свој. Сепак од тој пат многумина се одвратиле. Сите ние стоиме пред вратата и од Божјата рака можеме да го земеме клучот и да отвориме. А тоа и ќе го постигнеме со Божја помош.

Затоа Боже ти се молиме, дај ни сила да можеме да го направиме тоа. Да уште денес отидеме кај нашите браќа и сестри и по род и по вера, кои живеаме овде во Република Хрватска, а секаде по светот. Бидејќи цели планини взаемни навреди треба да се тргнат од нашиот пат за да можат нашите братски врски да се зацврснат и да станат животворна врска со нашиот Отец Небесен. Зарем не ни паѓа тешко кога гледаме дека патот до нашите блиски е взаемен со трескот и трње? Колку би сакале патот да се исчисти и да не останат траги од меѓусебните навреди? Сите ние, како никогаш досега, сакаме повторно да ги пронајдеме нашите блиски.

Затоа сакам да порачам. Простувајте!

Простете им вие мајки и татковци на вашите деца кои ве навредиле поради нивната неразумност и трудете се секогаш да им бидете од корист на вашите деца, а и духовно да ги засилите, за во иднина тие повеќе да не грешат не само кон вас туку и кон другите луѓе и Бога. Простете и им и вие деца на вашите родители дури и тогаш кога сметате дека ве навредиле или омаловажиле и не заборавајте колку е голема и бескрајна родителската љубов.

Да си простуваме взаемно за да имаме вистинска братска радост и љубов! Да им простиме и на оние кои се наши учители во добро, иако можеби некогаш се случило да не ни дале добри совети и лични примери!

И на крај, она што е најтешко да се каже (но кога тогаш мора), зошто величината на Божествената наука е во тоа што мораме да го кажеме и заради човековата слава, туку и заради Божјото величие и слава.

Простете ми браќа и сестри и на мене, вашиот пастир, вашиот свештеник, бидејќи и јас како човек грешам и како на секој човек за време на Големиот пост многу ми е потребна вашата прошка и Божјата помош. И така сите взаемно простени, да измолиме од Бога прошка за нашите гревови, и, со олеснување на срцето, да го прифатиме патот на светата Четириесетница и духовно подготвени со страв Божји ја примиме светата причест и благодатно засилени стигнеме до серадосното славење на Христовото воскресение. Амин!

О. Кирко Велински

СВЕТИ МАЧЕНИК ТРИФУН

Нашата православна црква изобилува со безброј светители, маченици и исповедници на правата вера во Господа Исуса Христа, нашиот Спасител.

Еден од нив е и светиот маченик Трифун. Се родил во с. Кампсада во малоазиската област Фригија тогашна Римска империја. Потекнува од сиромашно семејство, но благочестиви христијани. Во своето рано детство свети Трифун чувал гуски. Но тоа ни малку не пречело да врз него биде излеана Божја благодат и уште како дете можел да лекува болести како кај луѓето, така и кај животните.

Во тоа време во Римското царство владеел царот Гордијан (236-244) чија ќерка по име Глорија душевно се разболела за што нејзиниот татко бил во голема тага. Целото царство било ангажирано околу лечењето на царевата ќерка, но ниту еден лекар во царството не можел да ја излечи.

Тогаш лошиот дух што ја обзел Глорија почнал постојано преку неа да повторува: “Никој не може да ме изгони освен Трифун.” Царот наредил да се најде тој лекар Трифун. По Божја промисла бил повикан и младиот Трифун кој имал само 17 години. Младиот Трифун ја излекувал ќерката на царот за кое добро што го направил од царот добил многу подароци, но Трифун при враќањето од Рим по пат сè што добил го поделил на

сиромаси. И се вратил во своето село и продолжил да ги чува гуските и да се моли на Бога.

Кога на римскиот престол дошол христорборниот цар Декиј Трајан, христијаните во римската империја биле многу измачувани. Тоа не го одминало ниту свети Трифун, бил измачуван, тепан и малтретиран за името на Христа, но тој молејќи се сè поднесувал. На крајот кога мачителите не успеале да го одвратат Трифуна од Христа, го одвеле надвор од градот и со меч му ја отсекле главата. Некои побожни христијани сакале чесно да го погребат во Никеја, но тој во сон им се јавил и ги замолил неговите мошти да ги пренесат во неговото родно село. Така пострада светиот маченик Трифун предавајќи ја својата душа на својот Творец во 250 година.

Празникот “Св. Трифун” е празник и на лозарите, кој светиот маченик Трифун го зеле за закрилник на лозјата, за да ги чува од разни напасти (разновидни сверови, црви, гасеници, полски глувци, кртици, ветрови, мразеви и друго). На овој ден се започнува и со закројување на лозјата. По тој повод во храмовите се служи света божествена литургија, по која се извршува водосвет и молитвословие за лозовите насади. После тоа се извршува закројување на лозовите насади.

о. Кирко Велински

НА ПРОШТЕЊЕ

*Одлуката тешка,
во себе ја реши.
Насмевката чиста,
искреност да зрачи.*

*Со секоја измама,
само себе мамиш,
горките чемери,
товар во душата.*

*Одамна се земени,
од студената куќа,
каде во кошовите,
бедата се провира.*

*И тешкиот живот,
на гурбетот мачен,
својот вжештен печат
длабоко го удрил.*

*Остај ја бовчата!
Тоа не е вредно,
на душите чисти,
наследство да даваш.*

*Со убави мисли
и голема љубов,
во душите нивни,
подари им среќа.*

*На проштење дојде!
Скриш ја корката,
од корави мисли
и од волчјата става.*

*Подај ја раката,
погледај во очите,
проштевање не е
со наведната глава.*

Ратко Димовски

РОДЕН КРАЈ

*Не те заборавам
И не те оставам
И секогаш
Со радост
Тебе те спомнувам.*

*Родни крају мој
Те видов,
Почувствував
И ги запамтив
Сите твои промени.*

*Родни крају мој
В срце те носам
И чекам ден
Тебе пак да те видам
И среќна да бидам.*

Анка Рабузин

КОЛКУ САКАМ!

*Колку сакам
Тебе да те видам
Твојот глас да го слушнам
Тебе да те гушинам.*

*Ох, колку сакам
Во прегратка твоја да бидам
Со тебе ден да видам.*

Анка Рабузин

ОГНЕНА ДУША

*Студена есен пред врата се шета
од летниот сон на нозе ме дигна,
ме потсети како времето лета,
вчерашното утре денес ме стигна.*

*И како скорена вулканска лава
крај патот се закопа моето “Јас”,
нова димензија на времето му дава
на една секунда и позајмува час.*

*Пркосам како црн мермер ладна
од светлината на денот откриена,
студот пред мене на колена падна,
но временската битка е добиена.*

*Не сакам оголена гранка да станам
заробениот разум инатот го слуша,
секој миг со мала вечност го рамам,
се замрзнува ли оваа огнена душа?*

Елизабета Петровска

ГЕОГРАФСКИ И ДРУГИ ИМИЊА

Во претходниот број на „Македонски глас“ прикажани се именките и придавките што започнуваат со буквите Р и С. Во овој број ќе зборуваме за некои од имињата кои почнуваат на буквите Т, Ќ, У и Ф. Тоа се имиња на држави, народи, градови, на нивните жители и односните придавки изведени од нив.

Т

Таити; Таиканец -ни; Таиканка; таитски.
Тајван; Тајванец -нци; Тајванка; тајвански
Тајланд; Тајланѓанец -ни; Тајланѓанка; тајландски.
Тангањика; Тангањиканец -нци; Тангањиканка; тангањикански.
Танзанија; Танзаниец -ијци; Танзанијка; танзаниски.
Татарија; Татар и Татарин -ри; Татарка; татарски.
Таџикистан; Таџик -ици; Таџичка; таџички; (држава) таџикистански.
Тбилиси; тбилиски.
Тексас; Тексашанец -ни; Тексашанка; тексаишки.
Тесалија; Тесалиец -ијци; Тесалијка; тесалиски.
Тетово; тетовец -вци; тетовка; тетовски.
Тибет; Тибеканец -нци; Тибеканка; тибетски.
Тиквеш; Тиквешанец -ни; Тиквешанка; тиквешки.
Тирана; тиранчанец -ни; тиранчанка; тирански.
Тирол; Тиролец -лци; Тиролка; тиролски.
Тихи Океан; тихоокеански.
Того; Тогоанец -нци; Тогоанка; тогоански.
Токио; токиец -ијци; токијка; токиски.
Тонга; Тонгаец -ајци; Тонгајка; тонгаски.
Тоскана; Тосканец -нци; Тосканка; тоскански.
Тракија; Тракиец -ијци; Тракијка; тракиски.
Тринидад-Тобаго.
Троја; Тројанец -нци; Тројанка; тројански.
Трст; трстјанец -ни; трстјанка; трстјански.
Тувалу; Тувалец -лци; Тувалка; тувалски.
Тунис; (земја) Тунишанец -ни; Тунишанка; и Тунижанец -ани; Тунижанка; туниски.
Туркменистани Туркменија; Туркмен; Туркменка; туркменски; (држава) туркменистански.
Турција; Турчин -рци; Турчинка; турски.

Ќ

Ќустендил; ѓустендилец -лци; ѓустендилка; ѓустендилски.

У

Уганда; Угандец -дци; и Уганѓанец -ни; Угантка и Уганѓанка; угандски.
Узбекистан; Узбек -еци; Узбечка; узбечки; (држава) узбекистански.
Украина; Украинец -нци; Украинка; украински.
Улан Батор; уланбаторски.
Унгарија; Унгарец -рци; Унгарка; унгарски.
Урал; уралски.
Уругвај; Уругваец -ајци; Уругвајка; уругвајски.

Ф

Феникија; Феничанец -ни; Феничанка; феникиски.
Филадельфија; филадельфиец -нци; филадельфијка; филадельфиски.
Филипини; Филипинец -нци; Филипинка; филипински.
Финска; Финец -нци; Финка; фински.
Фиренца; фирентинец -нци; фирентинка; фирентински.
Фици; Фициец -ијци; Фицијка; фициски.
Фландрија; Фландриец -ијци; Фландријка; фландриски.
Флорида; Флориѓанец -нци; Флориѓанка; флоридски.
Фокланди; Фокланѓанец -ни; Фокланѓанка; фокландски.
Франција; Французин -зи; Француз; Французинка; француски
Фриззија; Фризиец -ијци; Фриззијка; фризиски
Фурланија; Фурлан; Фурланска; фурлански
 (продолжува)

Марија Георгиева-Петриќ
 судски преведувач за македонски јазик

(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје, 1999)

Откриј ги скриените убавини на Преспа

„Заокружено со планини од сите страни, Преспанското езеро маѓенсува со својата извонредна убавина. Додека врвовите на Галичица се покриени со првиот снег, долу во рамницата, на брегот на езерото, сè уште има ружи и есенски цвеќиња. Легендата вели дека Крали Марко, додека се шетал покрај Преспанското езеро, посакал да го види и езерцето Мала Преспа. Се качил на еден камен, и така снажен, на него оставил отпечаток од стапалото. Тоа парче стена и денес стои таму, на граничниот премин со Грција, кој и го носи неговото име и привлекува голем број туристи.“

Бистрата езерска вода, долгите песочни плажи, питомиот селски живот, присуството на многу сончеви денови, еколошки чистата средина, богатството на растителниот и животинскиот свет, планините со бујна вегетација, скијачките терени... се основите за развој на туризмот во Преспа, кој за жал, и покрај сите овие предности не е во доволна мерка застапен.

Невладината организација “Биосфера” од Битола во соработка со еколошки организации од Ресен и Пустец од Албанија, и со поддршка на Програмата за развој на ОН и Глобалниот еколошки фонд, на 2 февруари годинава, на Меѓународниот ден на водните живеалишта, го промовираше проектот “Откриј ги скриените убавини на Преспа”, што започна со реализација во јануари и ќе трае до август 2010 година. Проектот ќе го опфати Преспанскиот регион во Македонија и Албанија, со тенденција во иднина да се вклучат и партнери од Грција за да се заокружи како целина триделниот мозаик наречен Преспа. Оваа идеја е прв чекор кон интегралната промена на свеста на локалното население и

посетителите за значењето на овој регион, за зачувување на неговата уникатност и преземање активности за зачувување на природната убавина која ја има.

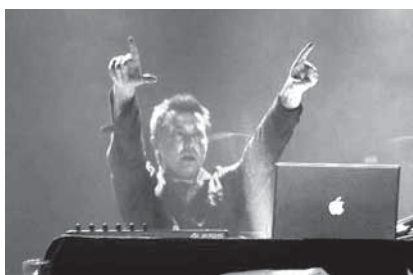
Со проектот се промовира и концептот на еко-натурологија што подразбира набљудување на птици, прошетки покрај езерото, посета на места со убави панорами и други различни форми на одржлив туризам. Тоа во преден план значи враќање кон универзалните вредности на поврзаноста на човекот и природата, и повторното пронаоѓање на нераскинливата врска и рамнотежата во целокупниот еко-систем.

Целта на овој проект е луѓето кои живеат во големите урбани средини да можат да се ослободат од секојдневниот стрес, да се регенерираат, рекреираат и да ги вклучат сите сетила во хармонија со природата. Затоа не чекајте, почувствувајте ја природата, изворниот и сосема поинаков начин на живот. Подмладете се, окрепите, а воедно запознајте го и духот на еден едноставен народ, неговите обичаи, фолклорното создавање, старите занаети. Откријте ги скриените убавини на Преспа.

Е. Петровска

КИРИЛ ПОВТОРНО ГО КРЕНА ВО ВОЗДУХ АКВАРИУС

Загреб: Вечерта на 27 јануари 2010 година, буквално распродадениот јарунски клуб *Аквариус* повторно беше претесен да ја прими многубројната загребска публика за да ужива во музиката на некогашниот лидер на скопскиот електро-поп состав *Басцион*, клавијатурист на групата *Леб и Сол* на плочите *Као какао* и *Путујемо*, партнер на *Влада Дивљан* во австралискиот проект *Апаратчикс*, реномираниот музичар и автор на *саундтракот* за

филмот *Балкан-кан*, легендарниот музички генијалец Кирил Џајковски. Овој ненадминлив мајстор за “балканска електроника”, настапувајќи полни два и пол часа со своите гости *Ем-Си Рас Твид* и десетчлениот бенд *Серџук Оркестра*, со миксот на *бритолскиот звук* и *дабстепот*, создаде фасцинантна музичка атракција и предизвика разиграна еуфорија кај посетителите.

Кирил е најпознат по своите солистички изданија во кои ја комбинира македонската етно-музика со електронската. Неговиот стил комбинирање датира од раните 90-ти години и оттогаш добива само најдобри критики. Неодамна го заврши својот нов албум, кој претставува заедништво на електичната и софистицираната нишка на *брејкбит/даб/степ* и балкански мелодии. Освен веќе познатите хитови како

што е *Jungle Shadow*, *саундтракот* од филмот *Shadows*, Кирил изведе и песни од својот нов албум, како што е новиот сингл *Raise Up Your Hands* со кој и го започна својот настап. Како предгрупа на концертот настапија *ЛеЗбор*, кои публиката ги награди со големи аплаузи, а на крајот Кирил со гостите “одработи” дури три биса и ја крена во воздух големата гужва во Клубот, која во голем дел продолжи да игра заедно со настапувачите и на *стејџот*.

Со овој фуриозно спектакуларен концерт Кирил Џајковски уште еднаш докажа дека е добро познат и ценет во Загреб и дека за идниот концерт секако ќе треба да ангажира барем малку поголем простор за да ги задоволи сите оние кои овој пат, за жал, не успеаја да набават влезница.

Е. П.

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користење то на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на Заедницата е: 2340009-1100038804, матичниот број: 3805760, и личниот идентификациски број (ОИВ): 07739533563) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина (за 6 броја), изнесува 60 куни годишно, додека пак за странство, 120 куни годишно или 17 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „МАВРОВО“

TRAVEL
CLUB

**A Member of RADIUS
Global Travel Solutions**

Pirinska 43 – 45 lok 8 1000 • Skopje, Makedonija
Rezervacije: 00389 2 322 8995 • Faks / Tel.: 00389 2 322 8996
E-mail: booking@travelclub.com.mk

Kneza Borne 2, 10000 • Zagreb, Croatia

Office +385 1 555 2560 • Fax/tel.: +385 1 555 2562 • 24/7: +385 91 335 7753
E-mail: info@worldtravelclub.info • www.radiustravel.com

www.worldtravelclub.info

Мистично и романтично, во преградката на високите врвови на планината Кораб, регионот на Маврово е познат со векови по својата гостољубивост. Една од најубавите планински долини, Маврово, заедно со езерото и планината Бистра, е сместено во западниот дел на Македонија, само на час возење од главниот град, Скопје. Мистично и романтично, во преградката на високите врвови на планината Кораб, регионот на Маврово е познат со векови по својата гостољубивост на своите познати преноќишта во минатото и денес со скијачкиот центар “Заре Лазаревски”.

Вкупната должина на единаесетте ски-лифтови и трите жичари изнесува 5.700 метри, со капацитет од 11.100 патници на час. Со ваква инфраструктура, можно е да се скија на висина од 1.255 до 1860 метри надморска височина. Патеките кои се подготвуваат со шест ратраци се погодни за почетници, напредни скијачи, како и професионалци во категориите алпско и нордиско скијање. Должината на скијачките патеки под жичарите изнесува 5.000 метри, а должината на ски-лифтовите е 10.000 метри. Сите патеки под ски-лифтовите се осветлени и озвучени, така што скијањето е овозможено и навечер, помеѓу 19 и 24 часот. Националниот парк Маврово има голем тим кој се грижи за квалитетот на патеките и многу љубезни луѓе кои се вработени во ски-центарот.

Националниот парк “Маврово” основан е во 1949 година, поради две причини: особените природни убавини и историското и научното значење на шумите и шумските предели околу Мавровското поле. Главните задачи на управата на НП Маврово се насочени кон заштита на природниот изглед на пределот, животинскиот и растителниот свет во него, градежните и другите објекти како и кон сите особености на пределот, за да послужат што подобро за исполнување на целите поради кои овој регион е прогласен за Национален парк.

Во рамките на првобитните граници површината на паркот изнесуваше 11.750 хектари. Со измените на законот за основање на националниот парк, на 03.07.1952 година дојде до проширување на границите на паркот а со тоа неговата територија се зголеми за 6 пати или на 73.088 хектари.

Во новите граници се најдоа 36 населени места од 4 локални предели познати како Мавровска котлина, Горна река, Мала река и Долна река.

Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk